

RAADSINFORMATIEBRIEF

14R.00379

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 23 september 2014

Portefeuillehouder(s) : wethouder Duindam

Portefeuille(s) : Onderwijs en onderwijshuisvesting

Contactpersoon : C. de Heer

Tel.nr. : 06-22664707

E-mailadres : heer.c@woerden.nl

Gemeente Woerden

14R.00379

Onderwerp:

Handhaving van de leerplicht en voorkomen voortijdig schoolverlaten (RMC) in regionaal verband

Kennisnemen van:

1. Tussenevaluatie team Regionaal bureau leerplicht en RMC Utrecht Noordwest
2. Beantwoording rondvraag van commissielid mevrouw Godschalx-Dekker (VVD) over verzuimcijfers bij de schoolgaande jeugd (toezegging nr. 73 van commissie Welzijn)

Inleiding:

1. Het team Regionaal bureau leerplicht en RMC Utrecht-Noordwest van de gemeente Woerden (verder RBL) voert vanaf 1 januari 2013 voor de gemeenten De Ronde Venen, De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden zelf, de leerplicht- en de RMC- taken (aanpak voortijdig schoolverlaten) uit. De samenwerking heeft een dienstverleningsovereenkomst als juridische basis. Hierin zijn taken en bevoegdheden van de vier gemeenten gemandateerd aan het college van burgemeester en wethouders van Woerden. De uitvoering is voor een pilotperiode van drie jaar belegd bij de gemeente Woerden en de met de taakuitvoering belaste medewerkers zijn gedurende deze periode gedetacheerd bij de gemeente Woerden. Bij aanvang van de samenwerking hebben de gemeenten afgesproken om na het eerste jaar (kort) te evalueren of het RBL betreffende de doelstellingen op koers ligt. Na het tweede jaar vindt er een uitgebreidere evaluatie plaats op basis waarvan de gemeenten beoordelen of de samenwerking in een RBL na de driejarige pilotperiode wordt voortgezet, en zo ja, in welke vorm.
2. Op 8 januari 2014 heeft commissielid mevrouw Judith Godschalx-Dekker (VVD) vragen gesteld over de verzuimcijfers bij de schoolgaande jeugd. Deze vragen heeft zij gesteld naar aanleiding van de raadsinformatiebrief over het leerplichtjaarsverslag 2012-2013 (13R.00376.) Door een communicatiestoring is de beantwoording niet doorgezet naar de griffie.

De fractie van de VVD wil graag weten:

1. Welke verklaring het college heeft dat er in Woerden blijkt het verslag van de leerplichtambtenaar een absolute stijging van signaal verzuim is in het voortgezet onderwijs van 106 in 2010 naar 163 in 2012, terwijl het aantal leerlingen in het Woerdense voortgezet onderwijs de laatste jaren niet toe- maar afneemt.
2. Welke verklaring het college heeft voor het feit dat Woerden (2,8%) koploper is wat betreft leerlingenverzuim, wanneer het Woerdense signaal verzuim over 2012 wordt vergeleken met gemeenten met een vergelijkbare omvang zoals De Ronde Venen (2,5%) en Stichtse Vecht (2,2%)
3. Wat het college eraan gaat doen om ervoor te zorgen dat het leerlingenverzuim in Woerden in 2014 gemiddeld niet hoger is dan in vergelijkbare gemeenten in onze regio.
4. Waarom de leerplichtambtenaar slechts enkele malen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid kinderbijslag in te trekken wanneer er sprake is van structureel verzuim.

Kernboodschap:

1. Evaluatie van het team RBL

Uit de evaluatie blijkt dat het RBL in het eerste jaar in belangrijke mate heeft bijgedragen aan de Doelstellingen: het team werkt effectiever en efficiënter, en heeft de kwaliteit van dienstverlening aan leerlingen, ouders, onderwijs en ketenpartners verbeterd. Vanaf de start van het schooljaar 2013-2014 werkt het RBL op de manier zoals partijen het zich bij aanvang hadden voorgesteld. De uniforme werkwijze is in het eerste halfjaar stap voor stap ingebed en de teamvorming heeft in deze periode plaatsgevonden. Het RBL is hiermee goed op koers en kan de dienstverlening en kwaliteit in 2014 en 2015 verder uitbouwen.

De medewerkers van het RBL zijn bij alle basisscholen in het werkgebied langs geweest. Door de introductie van een vast contactpersoon en regelmatige werkcontacten verwacht het RBL nog sneller zicht te krijgen op dreigende thuiszitters, langdurig zieke leerlingen en schorsingen. Daarbij zijn de medewerkers van het RBL nog wel afhankelijk van meldingen door de scholen.

Het RBL is er nog niet. Voor de verdere doorontwikkeling en positionering van het RBL zijn belangrijke aandachtspunten die moeten worden aangepakt en/of mee moet worden doorgegaan:

- a) Het door het RBL gebruikte automatiseringssysteem is een punt van zorg. Het systeem ondersteunt onvoldoende de werkzaamheden van het RBL en het is niet mogelijk om de gewenste management- en sturingsinformatie uit het systeem te genereren. Het onderhoud en operationeel houden van het systeem kost veel tijd en moeite en de betrouwbaarheid en volledigheid kan niet voor honderd procent worden gegarandeerd. Oplossing van dit punt heeft hoge prioriteit, te meer omdat de verwachting bij regionale samenwerking was dat de regio zou kunnen beschikken over een betrouwbaar en volledig sluitend systeem.
- b) Uniformiteit naar jongeren van buiten de regio die in het werkgebied van het RBL naar school gaan; en aan de andere kant verbeteren van de contacten met de gemeenten buiten de regio waar onze jongeren naar school gaan en afspraken maken over de taakuitvoering.
- c) Blijven investeren in de deskundigheid en professionaliteit bij de medewerkers van het RBL.
- d) Het blijven hanteren van een stimulerende en regisserende rol richting zorgpartners als het gaat om een goede en tijdige ondersteuning van jongeren en het bewaken van het proces dat jongeren naar school gaan en onderwijs volgen.
- e) De herkenbaarheid en bekendheid van het RBL kan nog verder worden verbeterd. In samenspraak met het (passend) onderwijs, jeugdzorgorganisaties en arbeidsvoorzieningen kunnen hier belangrijke stappen in gezet worden. Het hebben van een eigen website met specifieke informatie kan daarbij helpen.

Naast de genoemde aandachts- en/of verbeterpunten is het van wezenlijk belang dat het RBL zich nadrukkelijk oriënteert in de komende periode op de positie in aansluiting tot het sociaal domein. Afstemming en samenhang met de maatschappelijke transities passend onderwijs, jeugdzorg, participatie en de veranderingen in de WMO bieden mogelijkheden en kansen en bepalen mede de toekomst van het RBL.

2. Vragen bij het leerplichtjaarsverslag 2012-2013

Vraag 1. Welke verklaring heeft het college dat er in Woerden blijktens het verslag van de leerplichtambtenaar een absolute stijging van signaal verzuim is in het voortgezet onderwijs van 106 in 2010 naar 163 in 2012, terwijl het aantal leerlingen in het Woerdense voortgezet onderwijs de laatste jaren niet toe- maar afneemt.

Antwoord. Wij constateren met u dat het aantal verzuimmeldingen is gestegen. Dat het aantal meldingen signaal verzuim toeneemt, komt denken wij door een combinatie van factoren:

- Door de verplichte melding van verzuim door scholen via internet (DUO) wordt er meer gemeld; en door onze koppeling met DUO zijn wij van alle verzuim op de hoogte gesteld.
- Meer overleg tussen het onderwijs en het RBL..
- Meer aandacht (mede daardoor) voor verzuim en het melden daarvan bij het onderwijs.
- Versterking van de leerplichtfunctie in het RBL in Woerden.

- Het verzuim door leerlingen neemt niet toe, er wordt wel meer en sneller gemeld en dat is positief. Het verzuim wordt zichtbaar gemaakt en aangepakt. Overigens neemt het aantal Woerdense leerlingen op het voortgezet onderwijs niet af, maar is na een jarenlange stijging nu stabiel. Dit geldt ook voor het totaal aantal leerlingen op de scholen voor voortgezet onderwijs in Woerden.

Vraag 2, 3. Welke verklaring heeft het college voor het feit dat Woerden (2,8%) koploper is wat betreft leerlingenverzuim, wanneer het Woerdense signaal verzuim over 2012 wordt vergeleken met gemeenten met een vergelijkbare omvang zoals De Ronde Venen (2,5%) en Stichtse Vecht (2,2%) en wat het college eraan gaat doen om ervoor te zorgen dat het leerlingenverzuim in Woerden in 2014 gemiddeld niet hoger is dan in vergelijkbare gemeenten in onze regio.

Antwoord Wij hebben geen verklaring voor feit dat in Woerden procentueel meer verzuim wordt gemeld dan in de gemeenten De Ronde Venen en Stichtse Vecht. Of er minder wordt gemeld, minder wordt geregistreerd of dat er absoluut minder verzuim is dan in Woerden, dat weten wij niet. De gemeente Woerden heeft als centrumgemeente een belangrijke rol gespeeld bij de totstandkoming van het team RBL; in het belang van haar inwoners. Door de inrichting van het RBL in Woerden per 1 januari 2013 is de leerplichtfunctie voor de gehele regio versterkt: uniform beleid, uniforme aanpak, tijd en deskundigheid en structurele relaties met het onderwijs. Dit moet leiden tot minder grotere verschillen binnen de regio en een beter inzicht in de oorzaken van het verzuim. Wij hebben daar alle vertrouwen in.

Vraag 4. Waarom heeft de leerplichtambtenaar slechts enkele malen gebruik heeft gemaakt van de bevoegdheid kinderbijslag in te trekken wanneer er sprake is van structureel verzuim.

De leerplichtambtenaar heeft een groot scala van maatregelen tot zijn beschikking; en gebruikt deze ook. Handhaving van de leerplicht is maatwerk. Wat bij de ene leerling werkt, kan bij een andere leerling zijn doel voorbij schieten. Het instrument om de kinderbijslag in te (laten) trekken is één keer ingezet. Het is een uiterst middel, waarbij het schoolverzuim aan de ouder(s) verwijtbaar moet zijn. Vaak is dit niet of maar heel beperkt het geval. Het instrument kan ook onbedoelde extra effecten hebben op het gezinsinkomen, bijvoorbeeld wanneer ouders een WWB-uitkering hebben. Terugkijkend stellen wij dat in het afgelopen jaar geen andere situaties zijn geweest waarin – ook achteraf beschouwend – het zinvol/wenselijk zou zijn geweest om de kinderbijslag in te houden. Naar verwachting zal dus ook de komende jaren slechts sporadisch van dit instrument gebruik worden gemaakt. Dat neemt niet weg dat het wel goed is dat de mogelijk om het in te zetten bestaat. De situatie in Woerden wijkt niet af van het landelijke beeld. Wij hebben dit nagevraagd bij de brancheorganisatie INGRADO.

Vervolg:

NVT

Bijlagen:

1. tussenevaluatie RBL Utrecht-Noordwest 2014 (14i.03726)
2. raadsinformatiebrief leerplichtjaarsverslag 2012-2013 (13R.00376)
3. leerplichtjaarsverslag 2012-2013 (13i.04357.)

De secretaris

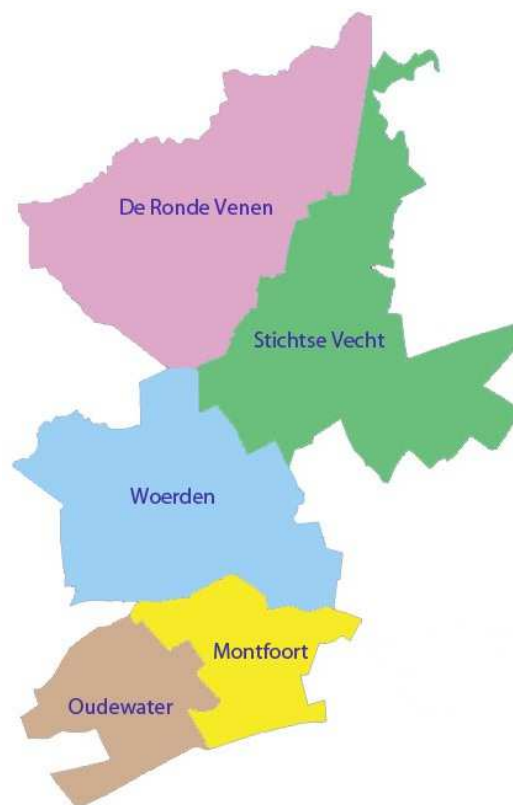
dr. G.W. Goedmakers CMC

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

1^e Evaluatie Regionaal Bureau leerplicht en RMC regio Utrecht Noordwest

Opdrachtgever : **Gemeente Woerden**
Contactpersoon DENSA : **Jans Speulman**
Status : **concept**
Datum : **21 maart 2014**

Inhoudsopgave

1.	INLEIDING	3
2.	0-METING BIJ DE START	4
3.	PERSONEEL	4
3.1	<i>Herijken formatie</i>	5
3.2	<i>Taakverdeling en werkwijze.....</i>	6
4.	STAND VAN ZAKEN DOELSTELLINGEN	6
4.1	<i>Inhoudelijk: het terugdringen van schooluitval.....</i>	7
4.2	<i>Procesmatig: het effectiever en efficiënter uitvoeren van de gestelde taken</i>	8
4.2.1	<i>Het RBL voert taken effectiever en efficiënter uit dan voorheen</i>	8
4.2.2	<i>De uitvoering en dienstverlening zijn kwalitatief verbeterd</i>	9
4.3	Overige bijzonderheden uit de interviews.	11
4.3.1	<i>Schriftelijke enquête medewerkers RBL.....</i>	11
4.3.2	<i>Interviews scholen.....</i>	11
4.3.3	<i>Interviews stakeholders</i>	12
5.	CONCLUSIE EN AANBEVELINGEN	13

1. Inleiding

Het RBL Utrecht Noordwest voert vanaf 1 januari 2013 voor de gemeenten De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden de leerplicht- en de RMC taken uit. Onderdeel daarvan is het verzorgen van de leerplicht- en RMC administratie. De samenwerking heeft een dienstverleningsovereenkomst als juridische basis. Hierin zijn taken en bevoegdheden gemandateerd aan het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Woerden. De uitvoering is voor een pilotperiode van 3 jaar belegd bij de gemeente Woerden en de met de taakuitvoering belaste medewerkers zijn gedurende de pilot bij de gemeente Woerden gedetacheerd.

Bij aanvang van de samenwerking hebben de gemeenten afgesproken om na het eerste jaar kort te evalueren of het RBL betreffende de doelstellingen "op koers" ligt. Na het tweede jaar vindt er een bredere evaluatie plaats op basis waarvan de gemeenten beoordelen of de samenwerking in een RBL na de 3-jarige pilotperiode wordt voortgezet en zo ja, in welke vorm. In dit document is de uitkomst van de eerste evaluatie na 1 jaar uitvoering in het RBL beschreven.

Op verzoek van de gemeente Woerden is de evaluatie in de maanden februari en maart 2014 uitgevoerd door het adviesbureau DENSA. Dit bureau was ook betrokken bij de totstandkoming en implementatie van het RBL. Door deskresearch en interviews is informatie verzameld om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Hiervoor is onder meer gebruik gemaakt van het eerste jaarverslag van het RBL (oktober 2013) en cijfermatige informatie uit het door het RBL gebruikte registratiesysteem. In het onderzoek zijn interviews gehouden met:

- de stakeholders van de deelnemende gemeenten, die tijdens de totstandkoming van het RBL de stuurgroep vormden (management);
 - de voormalige teammanager van het RBL die vanaf 1 januari tot 1 december 2013 in het RBL de dagelijkse leiding had. De RBL teammanager heeft per 1 december een baan als afdelingshoofd RBL aanvaard in Midden- Gelre (regio Arnhem) en is in februari 2014 opgevolgd door een nieuwe RBL teammanager;
 - het management van twee VO-scholen in Breukelen en Mijdrecht en 1 VO-school voor praktijkonderwijs in Woerden, als extern belanghebbenden bij een goede werking van het RBL.
- De medewerkers van RBL Utrecht Noordwest hebben door het beantwoorden van schriftelijke vragen een bijdrage aan deze evaluatie geleverd.

In evaluatie zijn de volgende bij aanvang geformuleerde doelstellingen geëvalueerd:

1. Inhoudelijk: het terugdringen van schooluitval
 - Er zijn geen kinderen onder de 18 jaar zonder schoolinschrijving (absoluut verzuim)
 - Er verlaten zoveel mogelijk jongeren onder de 23 jaar het onderwijs met een startkwalificatie (jongeren verlaten het onderwijs met het voor hun hoogst haalbare niveau).
2. Procesmatig: het effectiever en efficiënter uitvoeren van de gestelde taken
 - het RBL voert de taken uit tegen minder kosten dan voor de aanvangssituatie en zet dus de medewerkers effectiever in. Het betreft inzet van personeel en middelen (personeel, administratie, ICT, overhead, reis- en overlegtijd).
 - de uitvoering en dienstverlening wordt kwalitatief verbeterd. Het gaat dan om:
 - o een betere bereikbaarheid voor ouders, scholen en netwerkpartners;
 - o een sluitende en actuele leerplicht- en RMC administratie met betrouwbare beleids- en management informatie;
 - o continuïteit van beschikbaarheid van de leerplicht en RMC functie;
 - o uniformiteit, bereikbaarheid en herkenbaarheid in uitvoering;
 - o inzicht in de problematiek en afstemming in beleid;
 - o deskundigheid bij medewerkers;
 - o vergroten professionaliteit;

- o adequaat en efficiënt oppakken zorg- en hulpvragen;
- o handhaven conform de handreiking strafrechtelijke handhaving leerplichtwet;
- o aansluiten bij jeugd- en zorgbeleid van de deelnemende gemeenten.

2. 0-meting bij de start

Bij de start van het RBL zijn de kaders voor de evaluatie bepaald en is aangegeven dat ten behoeve van de 1e evaluatie een beschrijving van de startsituatie (nulmeting) nodig is. Deze startsituatie was nodig omdat bestaande metingen over de voorgaande jaren niet betrouwbaar en moeilijk onderling (tussen gemeenten) vergelijkbaar waren. Het bleek na de start van het RBL echter niet mogelijk om deze nulmeting te maken. Oorzaken hiervan waren de technische problemen met het leerlingenadministratiesysteem (zie hoofdstuk 4) en het inbedden van nieuwe werkprocessen en werkafspraken.

Er zijn voor de taakuitvoering van leerplicht nieuwe werkprocessen beschreven. Daarin is geborgd dat medewerkers op uniforme wijze in het administratiesysteem gegevens registreren die tevens dienen als meetpunten en indicatoren voor resultaten en aansturing. Deze zijn nodig om te kunnen bepalen of het proces is gebeurd (het is gegaan zoals we wilden) en of het resultaat is behaald (het levert op wat we wilden). De inbedding van de uniforme werkwijze en werkprocessen heeft, mede door de technische opstartproblemen met het administratiesysteem, enkele maanden geduurd. Sinds de start van het schooljaar 2013/2014 werkt het RBL voor de taakuitvoering van leerplicht op basis van de nieuwe uniforme werkwijze. Bij de 2e evaluatie van het RBL is een vergelijking met de startsituatie (begin schooljaar 2013-2014) wel mogelijk.

Voor de RMC taakuitvoering zijn ook nieuwe werkprocessen, inclusief meetpunten en indicatoren beschreven, maar deze zijn nog niet geïmplementeerd doordat de RMC-module van het administratiesysteem niet in gebruik kan worden genomen (zie hoofdstuk 4). De RMC medewerkers zijn daardoor genoodzaakt de werkzaamheden in een eigen systeem (MS-Excel) bij te houden. De RMC taakuitvoering vindt wel op uniforme wijze plaats, maar een uniforme registratie zoals bij leerplicht is nu niet mogelijk waardoor het lastig is om te sturen en te meten.

3. Personeel

Het RBL team is samengesteld uit medewerkers van de gemeenten De Ronde Venen, Stichtse Vecht en Woerden. Zij deden dezelfde werkzaamheden daarvoor ook in hun eigen gemeente. De medewerkers van De Ronde Venen en Stichtse Vecht zijn in Woerden gedetacheerd. Hiervoor is een detacheringsovereenkomst opgesteld. De gemeenten Montfoort en Oudewater hebben geen formatie aan het RBL beschikbaar gesteld, aangezien Woerden deze taken al uitvoerde voor beide gemeenten.

De functies in het RBL team zijn gekoppeld aan de volgende taakuitvoering:

1. Leerplichtconsulent: uitvoering leerplicht + kwalificatieplicht
2. Opleidingsadviseur: RMC trajectbegeleiding
3. Administratief medewerker: leerlingenadministratie;
4. Applicatiebeheerder: functioneel technisch onderhouden leerlingenadministratie;
5. RMC-coördinator: strategisch en uitvoerend beleid;
6. Teammanager: coördinatie en management.

De onder 5 en 6 genoemde taken zijn ondergebracht bij één persoon. Het onder 4 genoemde applicatiebeheer is een deeltaak van één van de leerplichtconsulenten.

De formatie in het RBL is voor wat betreft de taakuitvoering van leerplicht gebaseerd op de standaard richtlijn van INGRADO (1 fte op 3.800 leerplichtige kinderen van 5 tot 18 jaar). Voor de RMC trajectbegeleiding is, vanwege het ontbreken van een richtlijn, uitgegaan van de formatie die bij de start in de regio aanwezig was. Bij de start van het RBL is echter aangetekend dat er voor trajectbegeleiding te weinig formatie aanwezig was om de problematiek het hoofd te kunnen

bieden. Bij de start van het RBL is, vanwege efficiencybesparing bij samenwerking, een besparing van 25% op de administratieve formatie gerealiseerd. Door de taakuitvoering van de RMC-coördinator samen te voegen met de functie van de RBL teammanager is eveneens een besparing gerealiseerd.

De formatie strategisch beleid is niet in het RBL ingevuld en is bij de deelnemende gemeenten achtergebleven. Deze vervullen een schakelfunctie tussen het RBL en de gemeenten en zij vormen samen het regionaal ambtelijk beleidsoverleg.

De totaal gezamenlijke formatie die in de gemeenten aanwezig was bedroeg: 8,54 (uitvoering), 2,31 (administratie en applicatiebeheer), 0,72 (RMC coördinatie) = 11,57 fte.

Enkele medewerkers in De Ronde Venen en Stichtse Vecht zijn, in overleg of op eigen verzoek, niet mee gegaan naar het RBL. Alle overige bij de gemeenten in dienst zijnde formatie is in het RBL geplaatst. Deze totale door de gemeenten beschikbaar gestelde formatie bedraagt: 6,80 (uitvoering) + 2,14 (administratie en applicatiebeheer) + 0,80 (management) = 9,74 fte.

Voor de jaren 2013 en 2014 kreeg de regio Utrecht Noordwest de beschikking over extra middelen uit het convenant VSV voor specifieke inzet op verzuim binnen de 18+ doelgroep. Dit was per jaar een bedrag van € 63.360. In 2013 en 2014 zijn deze middelen ingezet voor 0,67 fte extra formatie. Hierdoor bleef het teveel aan formatie, dat op tijdelijk arbeidscontract aanwezig was, behouden en deze is deels ingezet voor tijdelijke urenuitbreiding van huidige medewerkers. De beschikbaarheid van tijdelijke middelen uit het VSV convenant is onlangs verlengd en is voor de regio beschikbaar tot en met zomer 2016.

De totale formatie waarmee het RBL is gestart en die nu nog steeds aanwezig is, bedraagt 10,41 fte.

3.1 Herijken formatie

Bij de oprichting van het RBL is besproken dat de benodigde formatie in het RBL jaarlijks dient te worden bekeken. Het is een landelijk beeld dat het aantal leerlingen op scholen terugloopt, maar bekend is ook dat bij samenwerking in een RBL het aantal meldingen toeneemt doordat de contacten met scholen worden aangehaald wat leidt tot een grotere meldingsbereidheid bij scholen. Meer meldingen kan betekenen dat de werkdruk toeneemt en er meer formatie nodig is. Anderzijds is bij de oprichting van het RBL door de gemeenten de verwachting uitgesproken dat door meer efficiency en professionaliteit een medewerker een grotere caseload moet kunnen behandelen dan voorheen.

In het eerste RBL jaarverslag 2012/2013, dat in oktober aan de gemeenten is aangeboden, is aangegeven dat het aantal leerplichtigen (5 t/m 17) en de RMC doelgroep (18 t/m 22) vrijwel gelijk is gebleven. In dat jaarverslag is ook gemeld dat de in het jaarverslag opgenomen caseloadcijfers niet betrouwbaar en volledig zijn. Dit komt doordat in de eerste helft van dat schooljaar (tot de start van het RBL) de taakuitvoering nog lokaal werd uitgevoerd en gemeenten verschillend met registratie omgingen en doordat in de 2e helft van dat schooljaar het RBL technische aanloopproblemen heeft gehad met het administratiesysteem en er tevens geen sprake was van een uniforme werkwijze van de medewerkers.

Op dit moment is een herijking van de benodigde formatie, op basis van de op dit moment bekende getallen, niet betrouwbaar. Sinds het huidige schooljaar 2013/2014 is de administratie wel betrouwbaar en volledig. Het advies is dan ook om de benodigde formatie bij de 2e evaluatie te onderzoeken.

3.2 Taakverdeling en werkwijze.

De taken in het team zijn als volgt verdeeld:

- drie administratief medewerkers, waarvan twee mensen ook lichte taken in het kader van applicatiebeheer uitvoeren;
- drie MBO-opleidingsadviseurs, die de groep jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie ondersteunen en de verzuimbehandeling doen van jongeren 18+ in het MBO;
- acht leerplichtconsulenten die alle leerplichtige jongeren van 5 tot 18 jaar onder hun hoede hebben, waarvan er één ook applicatiebeheer doet;
- de teammanager combineert de beleidsinhoudelijke functie van RMC-coördinatie, leerplichtbeleid en managementtaken.

De verdeling van het werk is bij de start van het RBL als volgt vormgegeven:

1. De consulenten en MBO-opleidingsadviseurs:
 - De leerplichtconsulenten hebben ieder een eigen VO school en een pakket basisscholen. Elke school kent een vaste consulent (en een vaste vervanger) die tevens zitting heeft in het ZAT van de school. In de meeste VO scholen is een spreekuur ingesteld. De MBO-opleidingsadviseurs hebben elk een eigen MBO school.
 - enkelen hebben de scholen in het buitengebied van de regio (buiten De Ronde Venen, vnl. Uithoorn en Amsterdam, buiten Stichtse Vecht, vnl. Hilversum en Utrecht en buiten Woerden, Montfoort en Oudewater, vnl. Alphen aan den Rijn en Gouda). Dit komt vooral voor bij de MBO deelnemers, leerlingen in het VO en leerlingen in het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs);
 - allen hebben een schaduwcollega, die direct kan waarnemen en overnemen bij afwezigheid;
 - allen werken op locaties waar de jongeren wonen of komen, dus de scholen en gemeentehuizen;
 - elke gemeente heeft een vast contactpersoon en die volgt daarmee ook de netwerkoverleggen in die gemeente.
2. De administratie:
 - zorgt voor bemensing van de administratie gedurende de volledige werkweek;
 - verzorgt de telefonische bereikbaarheid gedurende de hele werkweek;
 - heeft een interne verdeling tussen leerplicht en RMC gemaakt;
 - beheert het centrale emailadres;
 - zorgt voor een sluitende administratie rond GBA's – DUO verzuimmeldingen en in- en uitschrijvingen.

4. Stand van zaken doelstellingen

Voor het beantwoorden van de vraag of het RBL toegevoegde waarde heeft bereikt bij de vooraf geformuleerde doelstellingen is voor het inhoudelijk deel (terugdringen van schooluitval) een analyse gemaakt van de in het administratiesysteem aanwezige cijfers over het lopende schooljaar 2013/2014 (periode 1-8-2013 t/m 19-3-2014). De cijfers uit het eerste halfjaar van het RBL zijn buiten beschouwing gelaten. Deze behoorden tot het schooljaar 2012/2013 en hiervan is in het jaarverslag van het RBL aangegeven dat de cijfers in deze periode onvolledig en onbetrouwbaar waren. De cijfers van het huidige schooljaar zijn wel betrouwbaar. Voor het beantwoorden van het procesmatig deel (effectiever en efficiënter uitvoeren van de taken) is een analyse gemaakt op basis van de interviews met de gemeentelijke stakeholders, de medewerkers van het RBL en het management van 3 scholen.

4.1 Inhoudelijk: het terugdringen van schooluitval

Bestrijden schoolverzuim: toename meldingen

In algemene zin valt uit de cijfers over het huidige schooljaar op dat 1.124 verzuimcasussen tussen 1-8-2013 en 19-3-2014 in behandeling zijn genomen. Over het gehele schooljaar 2012/2013 waren dat er volgens het jaarverslag 874. Het aantal verzuimcasussen is in het huidige schooljaar fors toegenomen ten opzichte van voorgaande jaren. Dit ligt vermoedelijk aan de recente grote aandacht voor verzuim binnen het MBO, een hogere meldingsbereidheid bij de scholen (de contacten van het RBL met de scholen zijn verbeterd) en de stijging is ook deels te verklaren door een uniforme wijze van registratie door de RBL medewerkers.

Uit de cijfers van het huidige schooljaar valt ook op dat in het RBL zeer beperkt gebruik wordt gemaakt van het handhavingsinstrument. Van alle verzuimcasussen in het lopende schooljaar is in slechts 21 gevallen een proces-verbaal gemaakt of een HALT verwijzing ingezet. De conclusie is dan ook dat de focus ligt op het terugleiden van jongeren naar onderwijs, waarvoor in veruit de meeste gevallen samen met zorgpartners naar een oplossing wordt gezocht.

Er zijn geen kinderen onder de 18 jaar zonder schoolinschrijving (absoluut verzuim en/of thuiszitters)

Het is in het administratiesysteem niet mogelijk om cijfers over het aantal thuiszitters (wel ingeschreven op een school –dus geen absoluut verzuim- maar zitten thuis en volgen geen onderwijs) te produceren. De functionaliteit om deze kinderen met dit kenmerk te registreren is niet in het systeem aanwezig. Wel wordt periodiek (maandelijks) in het registratiesysteem een match gemaakt van de schoolinschrijvingen die van DUO worden ontvangen en de GBA gegevens. Kinderen die niet op een school zijn ingeschreven komen op deze manier snel in beeld en worden ook snel opgepakt. Thuiszitters die ook absoluut verzuimers zijn worden daardoor snel opgepakt.

In het huidige lopende schooljaar zijn er op deze wijze 72 jongeren naar voren gekomen (Ronde Venen 23; Montfoort 4; Oudewater 2, Stichtse Vecht 33 en Woerden 10). Hiervan zijn er nog 17 in behandeling. De overige leerlingen volgen onderwijs of worden door zorgpartners begeleid. Ter vergelijking: in het jaarverslag 2012/2013 was over het gehele schooljaar sprake van 58 absoluut verzuimers. De conclusie is dan ook, dat het aantal absoluut verzuimers toeneemt, maar dat het RBL nu wel alle jongeren die absoluut verzuimen in beeld heeft, terwijl uit de onvolledige cijfers uit het verleden dit niet met dezelfde zekerheid kan worden gesteld.

Thuiszitters die wel op een school zijn ingeschreven, maar daarvan verzuimen, worden opgepakt nadat over hen een verzuimmelding is ontvangen. Deze gevallen worden op reguliere wijze binnen 5 dagen na melding opgepakt. Uit de toename van het aantal verzuimmeldingen kan worden geconcludeerd dat jongeren die van school verzuimen beter worden gemeld en daardoor beter en sneller bij leerplicht in beeld zijn.

Er verlaten zoveel mogelijk jongeren onder de 23 jaar het onderwijs met een startkwalificatie (jongeren verlaten het onderwijs met het voor hun hoogst haalbare niveau).

Uit de cijfers op de website van het Ministerie van OCW blijkt dat het aantal voortijdig schoolverlaters in de regio Utrecht Noordwest in het schooljaar 2012/2013 verder is afgenomen en dat de regio aanzienlijk beter scoort dan het landelijk gemiddelde. Naast het oppakken van nieuwe verzuimmeldingen in de doelgroep 18 tot 23 jaar is, zo blijkt uit de schriftelijke enquêtes, er in het RBL ook ruimte om "oude" VSV'ers op te pakken. Dit moet in de toekomst verder worden uitgebreid. Een aandachtspunt is het feit dat er voor de registratie geen gebruik kan worden gemaakt van de RMC-module, omdat deze niet compatible is met het administratiesysteem. Het belangrijkste nadeel is dat daardoor in het RBL geen sprake is van één administratiesysteem waarin alle jongeren van 5 tot 23 jaar zijn opgenomen en waarin hun hele schoolloopbaan en verzuimgedrag zijn vastgelegd. De RMC taakuitvoering wordt geregistreerd in een eigen MS-Excel bestand dat beperkt is in het vastleggen van gegevens en waarin niet de gewenste meetpunten en indicatoren zijn opgenomen. Het sturen op resultaten en kwaliteit is daardoor niet goed geborgd.

4.2 Procesmatig: het effectiever en efficiënter uitvoeren van de gestelde taken

4.2.1 Het RBL voert taken effectiever en efficiënter uit dan voorheen

Het betreft hier de inzet van personeel en middelen (personeel, administratie, ICT, overhead, reisen en overlegtijd).

1. *Toename caseload, werkdruk oké*

Het eerste halfjaar van het RBL heeft het RBL zich ingespannen om over te gaan naar een uniforme taakuitvoering op basis van de uitgewerkte werkprocessen. Taken zijn verdeeld, evenals de deelname aan diverse in- en externe overlegvormen. Er is geborgd dat het RBL aanwezig is bij alle relevante overlegvormen waar over jongeren wordt gesproken, zowel binnen als buiten de regio. De deelname is evenwichtig over alle medewerkers verdeeld.

In de interviews geven de medewerkers aan dat zij net zoveel zaken oppakken als voorheen en dat zij er niet meer casussen bij kunnen doen. Enkele medewerkers geven aan dat op dit terrein nog wel wat kan worden verbeterd door administratieve taken anders te beleggen. Er wordt niet aangegeven dat de werkdruk te groot is of dat het RBL het aantal meldingen niet aankan. Uit de cijfers over het lopende schooljaar blijkt echter dat medewerkers meer casussen oppakken. De conclusie is dan ook dat de evenwichtige taakverdeling en uniforme werkwijze heeft gezorgd voor meer effectiviteit. Het is niet mogelijk deze toename in effectiviteit te onderbouwen met cijfers die uit het administratiesysteem worden gegenereerd.

2. *ICT*

Het RBL maakt gebruik van het administratiesysteem Key2Onderwijs van Centric. Dit is het systeem dat vóór oprichting van het RBL ook al bij de gemeente Woerden in gebruik was. Het systeem wordt in de loop van 2014 gemigreerd naar Key2Jongerenmonitor. Dit is vooral een technische upgrade. Voor de gebruikers verandert er niet veel.

Er is veel tijd besteed aan het geschikt maken en in de lucht houden van het systeem. De applicatiebeheerder van het RBL doet deze taak naast zijn taken als leerplichtconsulent en heeft het afgelopen jaar op bepaalde momenten te veel tijd moeten besteden aan onderhoud van het systeem. Als alles probleemloos werkt kan hij voor 80% betrouwbaarheid garanderen. Er zijn problemen geweest met de migratie waardoor gegevens uit de oude systemen niet goed bleken te zijn overgekomen. De aanlevering en verwerking van GBA gegevens uit de lokale GBA's van de deelnemende gemeenten gaf enkele keren problemen waardoor GBA gegevens gedateerd en/of onvolledig waren. Dit betekende een risico bij de controle op absoluut verzuim. Het bewaken dat GBA data zijn doorgekomen en verwerkt blijft een punt van aandacht.

De RMC-module die deel uit maakt van de applicatie en van dezelfde leverancier afkomstig is bleek niet compatible te zijn met het administratiesysteem, waardoor deze niet in gebruik kon worden genomen. Er zijn steeds weer nieuwe technische problemen en het lukt Centric niet om binnen de deze RMC module compatible te maken met het administratiesysteem. Dit is vreemd omdat het om dezelfde leverancier gaat en de RMC module onderdeel van de gehele applicatie zou moeten zijn. De oorzaak is volgens de applicatiebeheerder van het RBL een tekortkoming in het administratiesysteem.

Daardoor is een sluitende administratie waarin schoolloopbaan en verzuimgedrag van alle jongeren van 5 tot 23 integraal worden gevolgd niet mogelijk. Bovendien is het genereren van de voor RMC gewenste management- en sturingsinformatie niet mogelijk.

Veel tijd is ook besteed aan het kunnen genereren van brieven en beschikkingen uit het systeem. Hier was een extra inspanning van de applicatiebeheerder nodig vanwege de aanschaf van een nieuwe brievengenerator (Xential) door de gemeente Woerden en de digitale archivering (Corsa). Voor het genereren van management- en sturingsinformatie moest worden overgestapt op een ander rapportagetool, aangezien Centric stopte met de ondersteuning van de rapportagetool

Impromptu. Deze tool van Centric was beperkt en bovendien complex en tijdrovend voor het kunnen genereren van die gewenste informatie. Alleen standaardgegevens konden vrij eenvoudig gegenereerd worden, maar voor individuele vragen van gemeenten of derden of managementinformatie was het niet werkbaar. Woerden heeft, in overleg met het RBL, een nieuw instrument laten ontwikkelen. Dit instrument is goed geïmplementeerd, maar er blijven beperkingen voor het aanleveren van management- en sturingsinformatie. Niet alle vragen van gemeenten kunnen daardoor worden beantwoord.

In de aanloop naar het RBL is met de afdeling ICT van Woerden afgesproken om gedurende de pilotperiode gebruik te blijven maken van het al in Woerden in gebruik zijnde systeem van Centric. Er is daarom met Centric een nieuwe overeenkomst gesloten voor een periode van maximaal 3 jaar. Uit diverse RBL's in het land is bekend dat daar probleemloos wordt gewerkt met systemen van andere leveranciers, terwijl het systeem van Centric problemen geeft voor de ondersteuning van de regionale taakuitvoering. Gezien de knelpunten in het eerste jaar, de niet compatible RMC module en de beperkte mogelijkheden voor het genereren van management- en sturingsinformatie dient de vraag te worden gesteld of het huidige administratiesysteem volledig betrouwbaar is en de werkzaamheden van het RBL voldoende ondersteunt. Bij deze 1e evaluatie na het eerste jaar is de conclusie dat dit nu nog niet het geval is. Een extra investering in tijd of geld is nodig om het RBL optimaal te laten presteren. Voortijdige vervanging van het administratiesysteem tijdens de pilot periode is mogelijk, maar de regio dient dan rekening te houden met frictiekosten gezien de driejarige (loopt tot 1 januari 2016) overeenkomst met Centric. Vervanging van het systeem in de loop van het 2e jaar betekent ongeveer 1,5 jaar frictiekosten (\pm € 42.000,-) die overigens kunnen worden opgevangen vanuit de RMC reserves en geen invloed hebben op de begroting van het RBL. Bij de 2e evaluatie dient deze vraag opnieuw te worden gesteld en als ook in het 2e jaar er te veel knelpunten zijn en de RMC module nog steeds niet kan worden gebruikt dient de regio een keuze te maken over al dan niet doorgaan met deze applicatie van Centric of aanschaf van een ander systeem.

3. Communicatie

De medewerkers beschikken over een laptop met G3 verbinding, wat in het algemeen goed werkt. De telefonie heeft wat moeizame kanten met het wegvallen van het netwerk, soms beperkt bereik en niet altijd betrouwbare voicemail. De gemeente Woerden is overgestapt naar een andere provider en de telefonische bereikbaarheid heeft de aandacht van de ICT-afdeling van de gemeente Woerden. In de enquête geven de medewerkers ook aan dat telefonie een knelpunt is. Bij de deelnemende gemeenten zijn de KCC's op de hoogte gebracht van de verplaatsing van leerplicht naar het RBL en zijn zij voorzien van enkele standaardvragen en antwoorden over leerplicht. Ook op de websites is de informatie geactualiseerd. Het RBL heeft een eigen e-mailadres en een centraal telefoonnummer. Voor ketenpartners en ouders is dit een nuttige toevoeging aan de bereikbaarheid. Al met al lijkt de bereikbaarheid en beschikbaarheid van leerplicht voor ouders en ketenpartners toegenomen.

4. Financiën

De financiën zijn, zoals blijkt uit de opgemaakte jaarrekening over 2013, verlopen conform de begroting. Er is nergens buiten de begrotingskaders getreden. Er is een overschot dat wordt toegevoegd aan de RMC reserves. Het overschot kan voor een belangrijk deel worden verklaard doordat RMC reservegelden van de regio Utrecht Noordwest werden beheerd bij de gemeente Utrecht en nu zijn overgeheveld naar de bankrekening van de gemeente Woerden. Hiermee was in de begroting 2013 nog geen rekening gehouden.

4.2.2 De uitvoering en dienstverlening zijn kwalitatief verbeterd

1. Een betere bereikbaarheid voor ouders, scholen en netwerkpartners

De geënquêteerde RBL medewerkers en de drie geïnterviewde scholen bevestigen dat de bereikbaarheid is verbeterd. Er is dagelijks gedurende kantoortijden iemand aanwezig. Het RBL is telefonisch en via e-mail bereikbaar. De scholen hadden in de periode voor het RBL hierover geen klachten aangezien zij altijd een direct contact onderhouden met de leerplichtconsulent. Dit was echter wel afhankelijk van de leerplichtconsulent als persoon. Niet met iedere leerplichtconsulent was het directe contact even makkelijk te onderhouden. De geënquêteerde RBL medewerkers geven aan dat de bekendheid van het RBL nog verder dient te worden uitgebouwd. Een eigen website wordt hier als optie genoemd.

2. Een sluitende en actuele leerplicht- en RMC administratie met betrouwbare beleids- en management informatie

In de enquêtes is aangegeven dat dit een knelpunt is. Het systeem is niet ideaal, maar is betrouwbaarder dan tijdens de periode van voor het RBL. Het niet kunnen registreren in de RMC module en de tijd en moeite die aan onderhoud moeten worden besteed trekken een te zware wissel op de capaciteit van de applicatiebeheerder. Het is niet mogelijk om een brede vraag aan management- en sturingsinformatie uit het systeem te genereren.

3. Continuïteit en beschikbaarheid van de leerplicht en RMC-functie

Door een evenwichtige werkverdeling en toewijzing van scholen aan een vaste leerplichtconsulent (en vervanger) is continuïteit geborgd. In de enquêtes geven de medewerkers aan dat de telefoon altijd wordt opgenomen en dat het geen enkele keer is voorgekomen dat zaken blijven liggen door afwezigheid van een leerplichtconsulent. Ook de scholen bevestigen dat zij altijd leerplicht weten te bereiken. De scholen ervaren dit anders bij gemeenten buiten de regio. Daar komt het geregeld voor dat leerplicht niet bereikbaar is of minder adequaat reageert.

4. Uniformiteit, bereikbaarheid en herkenbaarheid in uitvoering

In het eerste halfjaar heeft het RBL gewerkt aan een uniforme taakuitvoering. Sinds de start van het huidige schooljaar 2013/2014 wordt uniform gewerkt en worden jongeren op dezelfde wijze benaderd en opgepakt. De scholen bevestigen dit. Tegelijkertijd geven de scholen aan dat zij last hebben van het feit dat er geen vergelijkbare uniforme afspraken zijn met gemeenten buiten de regio. Het komt voor dat jongeren van buiten de regio in een ZAT worden besproken maar dat dit geen vervolg krijgt omdat de leerplichtconsulent in die andere gemeente te traag, of soms helemaal niet, in actie komt. De 3 geïnterviewde scholen vragen het RBL om zich in te zetten om op dit gebied ook afspraken te maken met gemeenten buiten de regio.

5. Inzicht in de problematiek en afstemming in beleid

Problematiek in de regio wordt via de RBL teammanager vertaald naar de ambtelijke beleidsgroep die in 2013 een aantal keren bij elkaar is geweest. Het afgelopen jaar stond voornamelijk in het teken van het neerzetten en positioneren van het RBL. Specifieke beleidsontwikkeling over problematiek is niet aan de orde geweest.

6. Deskundigheid bij medewerkers

In de enquêtes geven de medewerkers aan dat er al veel deskundigheid was, maar dat zij deze hebben ontwikkeld door van elkaar te leren. Het met meerdere collega's kunnen bespreken van casussen komt de deskundigheid en kennis ten goede.

7. Vergroten professionaliteit

Er is voortdurend aandacht voor de (verdere) professionalisering van het team. Gedurende het eerste jaar is uitgevoerd:

- De permanente her- en bijscholing voor de BOA bevoegdheid;
- Casuïstiekbesprekingen en collegiale consultatie in teamoverleg en tussentijds;
- Een tweedaagse agressietraining;
- Een kennismaking probleemoplossend coachen op een teamdag;
- Bezoeken van veel bijeenkomsten in netwerken, met ketenpartners en informatie/kennisdeling;
- Aanschuiven van ketenpartners in teamoverleg (Openbaar Ministerie, Raad voor de kindbescherming, Veiligheidshuis);
- thematische besprekingen in de teamoverleggen.

8. *Adequaat en efficiënt oppakken zorg- en hulpvragen*

In de werkprocessen is geborgd dat meldingen binnen een maximaal aantal dagen worden opgepakt. Meldingen worden door de administratie toegewezen aan een leerplichtconsulent of opleidingsadviseur.

9. *Handhaven conform de handreiking strafrechtelijke handhaving leerplichtwet*

De werkprocessen en werkafspraken zijn hierop afgestemd.

10. *Aansluiten bij jeugd- en zorgbeleid van de deelnemende gemeenten*

De medewerkers nemen deel aan bestaande overleggen in hun gemeenten en verder is via de beleidsmedewerkers die deel uitmaken van de ambtelijke werkgroep deze aansluiting geborgd. In de enquêtes wordt opgemerkt dat contact met sociale zaken in een enkele gemeente moeizaam is.

4.3 Overige bijzonderheden uit de interviews.

4.3.1 Schriftelijke enquête medewerkers RBL

- Alle medewerkers dachten vooraf positief over samenwerking in een RBL en denken daar nu nog steeds zo over. Terug naar lokale uitvoering of aansluiting bij andere gemeenten wordt als onwenselijk gezien en komt het ondersteunen van jongeren niet ten goede. De meeste leerlingen gaan in het werkgebied van het RBL naar school. De leerlingstromen moeten leidend zijn bij het bepalen van met welke gemeenten wordt samengewerkt
- Nagenoeg alle verwachtingen die men vooraf had zijn uitgekomen. Opgemerkt wordt dat de eenduidige werkwijze, uitstraling van eenduidig beleid, en het gezamenlijk optrekken naar scholen nog kan worden verbeterd, zeker in relatie tot de RMC taakuitvoering omdat daar de schaalgrootte groter is en de mogelijkheden voor sturing en ondersteuning door ICT minder;
- Wat betreft deskundigheid/professionaliteit zijn stappen gemaakt, maar op het gebied van vaardigheden valt nog wat te verbeteren. Bekeken dient te worden of ook wat betreft vaardigheden medewerkers van elkaar kunnen leren.
- Kansen/bedreigingen:
 - Het is belangrijk om als RBL betrokken te worden bij de ontwikkelingen in het kader van de transitie jeugdzorg;
 - Gemeenten zijn, mede in verband met de komende veranderingen, bezig met oriëntatie op andere samenwerkingsverbanden en kunnen een andere keuze maken. Dit wordt gezien als een bedreiging voor het RBL;
 - Het RBL kan een bijdrage leveren aan regionale afstemming en samenwerking in andere domeinen (zoals sociale zaken).
- Advies: doorgaan met het RBL, nog meer naar buiten profileren en nog sterker op de kaart zetten, meer zichtbaar voor ouders. Professionaliteit en eenduidigheid uitstralen.

4.3.2 Interviews scholen

- Verschillen in de samenwerking tussen scholen en leerplicht zitten voornamelijk in de leerplichtconsulent als persoon, minder in de structuur. De samenwerking met de leerplichtconsulent van het RBL loopt prettig, maar die was ook al goed voordat het RBL er was.
- De samenwerking was al goed in de oude situatie en is niet verslechterd of verbeterd. Wel is het jammer dat het RBL het afgelopen jaar geen prikacties op scholen heeft gehouden. Dat was voorheen wel en werkt preventief.
- De aan de school toegewezen leerplichtconsulent als vast contactpersoon is goed voor de aanspreekbaarheid en de continuïteit.
- Het instellen van een spreekuur waar de leerplichtconsulent aanwezig is voor leerlingen en leerkrachten werkt laagdrempelig en preventief en waarborgt de korte lijn en snel contact.
- Met leerplichtconsulenten buiten de regio is de samenwerking anders en in enkele gemeenten is er nauwelijks samenwerking. Leerlingen uit die gemeenten die een probleem hebben en verzuimgedrag vertonen worden in die andere gemeenten minder snel opgepakt en het komt voor dat ze helemaal niet worden opgepakt. Het zou een goede zaak zijn als het RBL ook jongeren buiten de regio kan oppakken, al was het maar in eerste instantie om te zorgen dat een collega van de andere gemeente de casus snel oppakt.
- De afstemming met leerplicht buiten de regio kan nog veel verbeteren. Daardoor komt het bijvoorbeeld voor dat er bij het samenwerkingsverband VO teveel leerplichtconsulenten aan tafel zitten. Dat kan efficiënter en effectiever als leerplicht ook die andere gemeenten vertegenwoordigt. Het samenwerkingsverband zou een voorbeeld moeten zijn van hoe leerplicht interregionaal samenwerkt.
- Het verzuimprotocol werkt alleen in de gemeenten die tot het RBL behoren, niet buiten de regio. Het is aan te bevelen om dezelfde afspraken ook te maken met gemeenten buiten de regio, zodat ook jongeren uit die gemeenten op dezelfde wijze en ook snel worden opgepakt. Een school heeft met meerdere regio's te maken.
- Het RBL reageert snel om jongeren op te pakken, maar op dat terrein dienen sommige zorgpartijen nog een stap te maken. De reactie van zorgpartijen is regelmatig te traag, waardoor de aanpak van een casus vastloopt en de jongere niet de juiste zorg krijgt.

4.3.3 Interviews stakeholders

- Enkele gemeenten zijn bezig zich te oriënteren op samenwerking met andere gemeenten buiten de regio. Onbekend is wat dat voor leerplicht betekent. Het kan een bedreiging zijn voor het RBL. Leerlingenstromen (waar gaan ze naar school) zouden hierin bepalend moeten zijn.
- Het RBL moet aantonen dat ze doelstellingen heeft behaald en dat ze duurzaam kan doorgaan. Dit moet blijken uit cijfermatig onderbouwde gegevens en als deze er niet zijn, dan moet dat blijken uit tekst en toelichting. Het is niet goed voor de medewerkers en ook zonde als het RBL de doelstellingen niet heeft behaald en een gemeente besluit de deelname aan het RBL niet voort te zetten. Het RBL heeft haar toekomst voor een groot deel zelf in de hand.
- De informatievoorziening vanuit het RBL naar de gemeenten was het afgelopen jaar niet optimaal. Het is gebleken dat het RBL niet alle gevraagde informatie kan leveren. Dit dient in het 2e jaar wel te worden verbeterd. Bij bestuurders kan daardoor een verkeerd beeld ontstaan over wat het RBL doet en hoe zij jongeren bedient.
- Gemeenten die aan het RBL deelnemen hebben geen signalen ontvangen van ouders of scholen dat de uitvoering door het RBL niet goed verloopt.
- De komende transities in het sociale domein bieden kansen. Het is belangrijk dat het RBL zich het komende jaar oriënteert op haar positie en de kansen en mogelijkheden die deze veranderingen bieden. Vooral als het om jeugdzorg gaat dan is het RBL dé vindplaats van jongeren. In de aansluiting met de andere thema's dient bij het RBL helder te zijn wie de casusregie heeft.
- Het beeld is aanwezig dat het RBL nog efficiënter kan werken als er wat meer zakelijkheid komt. Er wordt veelvuldig over casussen overlegd. Dit is goed voor de kwaliteit, alleen kan

daar nog wat worden verbeterd als niet iedereen zich met die gesprekken bemoeit. Er is nog een cultuur om veel en zo breed mogelijk te overleggen en af te stemmen.

- Het is belangrijk om de 2e evaluatie tijdig (januari 2015) uit te voeren en het management van de gemeenten daar bij te betrekken. Dit stelt de bestuurders in staat om in april 2015 te besluiten over voortzetting van de samenwerking in het RBL.
- De medewerkers die aan Woerden worden gedetacheerd zijn het afgelopen jaar geleidelijk uit zicht geraakt. Dit is geen nadeel, maar wel een gegeven. In die gemeenten is er het beeld dat de RBL medewerkers met veel plezier hun werkzaamheden uitvoeren.

5. Conclusie en aanbevelingen

Het RBL heeft in haar eerste jaar in belangrijke mate bijgedragen aan haar doelstellingen. Zij werkt effectiever en efficiënter, en heeft de kwaliteit van dienstverlening aan burgers en ketenpartners verbeterd. Vanaf de start van schooljaar 2013-2014 werkt het RBL op de manier zoals partijen het zich bij aanvang hadden voorgesteld. De uniforme werkwijze is in het eerste halfjaar stap voor stap ingebed en de teamvorming heeft in deze periode plaatsgevonden. Het RBL is hiermee goed "op koers" en kan haar dienstverlening en kwaliteit in 2014 verder uitbouwen.

De belangrijkste aandachtspunten zijn:

- De bereikbaarheid voor ouders, scholen en netwerkpartners is goed geborgd. Er is dagelijks iemand aanwezig die de telefoon beantwoordt. Aandachtspunt is de technische facilitering (telefonie) die er voor heeft gezorgd dat het RBL niet altijd goed bereikbaar is geweest.
- Ook de herkenbaarheid en bekendheid van het RBL kan nog verbeteren. Het RBL kan samen met scholen zorgen voor meer bekendheid bij ouders en jongeren. Een eigen website met specifieke informatie kan daarbij helpen.
- Een aandachtspunt is uniformiteit naar jongeren van buiten de regio die in het werkgebied van het RBL naar school gaan. Dit kan worden verbeterd door contacten met gemeenten buiten de regio aan te halen en afspraken over taakuitvoering te maken. Indien nodig kunnen ook bestuurlijke afspraken gemaakt worden om de afstemming goed vorm te geven.
- De deskundigheid en professionaliteit bij de medewerkers is toegenomen. Deze was al goed maar doordat medewerkers van elkaars sterke punten leren is deze nog beter geworden. Deze lijn dient voortgezet te worden, maar met als aandachtspunt om de overlegtijd te beperken.
- Het RBL is de hoeder van het recht op onderwijs en heeft als hoofdtaak te bewaken dat jongeren naar school gaan en onderwijs volgen. Waar problemen zijn is de focus voornamelijk gericht op een goede ondersteuning van jongeren en ervoor zorgen dat zorgpartijen tijdig de juiste hulp aan jongeren bieden. Bij onwillige jongeren en ouders wordt indien nodig het handhavinginstrument ingezet. Dit blijkt echter niet vaak nodig. Zorgpartijen komen echter niet altijd even snel in actie. Het RBL kan hierbij een stimulerende en regisserende rol spelen.
- Het door het RBL gebruikte administratiesysteem is een punt van zorg. Het systeem ondersteunt onvoldoende de werkzaamheden van het RBL en het is niet mogelijk om diverse management- en sturingsinformatie uit het systeem te genereren. Daardoor kunnen sommige informatievragen van de deelnemende gemeenten niet altijd worden beantwoord. Het onderhoud en operationeel houden van het systeem kost veel tijd en moeite. De betrouwbaarheid en volledigheid van gegevens kan niet 100% worden gegarandeerd. Doordat geen gebruik gemaakt kan worden van de RMC module is geen sprake van een sluitend integraal systeem waarin schoolloopbaan en verzuimgedrag van alle jongeren van 5 tot 23 jaar kan worden gevolgd. De verwachting dat bij regionale samenwerking de regio beschikt over een sluitend systeem dat betrouwbare en volledige informatie kan genereren was één van de argumenten om de samenwerking met elkaar aan te gaan. Nu het systeem daarin het RBL onvoldoende ondersteunt dienen gemeenten bij de 2e evaluatie de vraag te beantwoorden of kan worden doorgedaan met het huidige systeem of dat op zoek moet worden gegaan naar een nieuwe systeem.

Naast het aandacht geven aan het verder vormgeven van kwaliteit en dienstverlening verdient het aanbeveling om zich te gaan oriënteren op de positie van het RBL in het sociaal domein. De ontwikkelingen binnen de transitie bieden zowel kansen als bedreigingen voor het RBL en bepalen mede de toekomst van het RBL na de pilotperiode.

RAADSINFORMATIEBRIEF

13R.00376

Van : college van burgemeester en wethouders

Datum : 19 november 2013

Portefeuillehouder(s) : Wethouder C.J. van Tuijl

Portefeuille(s) : Onderwijs en onderwijshuisvesting

Contactpersoon : C. de Heer

Tel.nr. : 06-22664707

E-mailadres : heer.c@woerden.nl

Gemeente Woerden

13R.00376

Onderwerp:

Leerplichtjaarverslag 2012-2013

Kennisnemen van:

Leerplichtjaarverslag 2012-2013

Inleiding:

Jaarlijks brengen wij u verslag uit over het in het laatst afgesloten schooljaar in de gemeente gevoerde beleid over de handhaving van de leerplicht en de kwalificatieplicht, en de resultaten daarvan. Het verslag van het schooljaar 2012-2013 is een integraal onderdeel van het jaarverslag voor de vijf gemeenten in het Noordwesten van de provincie: De Ronde Venen, Montfoort, Oudewater, Stichtse Vecht en Woerden.

Dit is het eerste jaarverslag van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 door het team Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Utrecht Noordwest (verder RBL.) Het team RBL is op 1 januari 2013 van start gegaan als onderdeel van de gemeentelijk organisatie van Woerden. Het jaarverslag heeft dus voor een gedeelte van het schooljaar – 1 augustus 2012 tot 1 januari 2013 – betrekking op de uitvoering van de leerplicht in en door de vijf gemeenten afzonderlijk.

Het leerplichtjaarverslag geeft een cijfermatige verantwoording van de inspanningen op het terrein van de leerplicht in het schooljaar 2012-2013 en een beschrijving van de verschillende soorten werkzaamheden van onze leerplichtambtenaren of leerplichtconsulenten.

Over de uitvoering van de RMC-wet (voortijdige schoolverlaters) doen wij jaarlijks voor 1 december afzonderlijk verslag in de zogenoemde RMC – effectrapportage. De RMC –effectrapportage bestrijkt de periode 1 oktober tot en met 30 september. Onze effectrapportage voor het Noordwesten van de provincie wordt samengevoegd met de andere drie subregio's van de RMC regio Utrecht (WGR-regio 19). Dit is een rechtstreekse rapportage aan het ministerie van onderwijs, cultuur en wetenschap.

Kernboodschap:

1. In Woerden was het aantal leerplichtige kinderen (5 tot en met 17 jaar) in de verslagperiode plus minus 8.700.

2. In het schooljaar 2012-2013 zijn voor Woerden, 273 verzuimmeldingen opgepakt. Hiervan waren 15 meldingen van absoluut verzuim en 258 meldingen relatief verzuim. Bij absoluut verzuim staan kinderen niet op een school ingeschreven. Bij relatief verzuim zijn kinderen wel ingeschreven maar spijbelen ze. Dit kan zijn door extra vakantie (luxeverzuim: 14 meldingen) of om sociale, medische, onderwijskundige of andere redenen (signaal verzuim: 244 meldingen in 2012 - 2013.) Meer cijfers in het leerplichtjaarsverslag.
3. In het schooljaar 2012 – 2013 zijn bij leerlingen uit Woerden 10 HALT - maatregelen getroffen. Onze leerplichtambtenaren hebben 13 processen-verbaal opgemaakt wegens vermoedelijk ongeoorloofd verzuim.
4. De inzet van de leerplichtambtenaren om alle kinderen en jongeren op school te houden, wordt onverminderd voortgezet in het RBL. De samenwerking met de scholen voor voortgezet onderwijs is intensiever geworden met spreekuren op de meeste scholen. Vooral de overstap van het vmbo naar het middelbaar beroepsonderwijs houden wij scherp in de gaten.
5. Het is belangrijk dat scholen verzuim goed gaan of blijven melden. Het RBL kan dan vroegtijdig contact opnemen en op zoek gaan naar de mogelijke oorzaken. Bij beginnend verzuim is meestal meer resultaat te behalen dan als de uitval al langer duurt en de problemen vaak al groter zijn geworden.
6. Vooral jongeren die overstappen naar een andere school zijn kwetsbaar. Het RBL controleert of ze na de zomervakantie op de nieuwe school aanwezig zijn. Soms blijkt al snel dat de schoolkeuze niet goed was. De leerplichtambtenaar kan adviseren en ondersteunen bij een overstap naar een andere opleiding.
7. Op de basisscholen is er veel minder verzuim, maar als kinderen verzuimen is er meestal wat meer zorg nodig. Dan is het belangrijk dat de leerplichtambtenaar en school samen met de ouders zoeken naar de juiste ondersteuning voor de leerling.
8. Bij alle inspanningen van de leerplichtambtenaren wordt altijd eerst in de vrijwillige sfeer en met zorg naar oplossingen gezocht voordat gevraagd wordt een HALT - maatregel te treffen en/of proces-verbaal opgemaakt. Ons motto is: Zacht als het kan en hard als het moet!
9. Het aantal jongeren dat zonder diploma de school verlaat daalt nog steeds. De resultaten van het schooljaar 2012-2013 worden begin 2014 door het ministerie bekend gemaakt. De daling komt deels omdat er weinig werk te vinden is voor jongeren en ze dan maar weer naar school gaan of op school blijven. Onze inspanningen en die van het onderwijs helpen daar ook bij. Dit is overigens geen reden om achterover te leunen. Bij de start van het nieuwe schooljaar komen scholen en leerplichtambtenaren snel in actie om na te gaan of alle kinderen en jongeren op school terugkeren. En het hele jaar door wordt elke verzuimmelding binnen vijf werkdagen opgepakt.
10. In het leerplichtjaarsverslag staat een weergave van de acties die door de leerplichtambtenaren zijn ondernomen in het afgelopen schooljaar: voor en na de vorming van het RBL. Door de samenvoeging van registratiesystemen van de vijf gemeenten zijn de genoemde aantallen nog niet geheel betrouwbaar. Daardoor is een vergelijking met voorgaande jaren niet goed mogelijk. Desondanks geeft het leerplichtjaarsverslag een betrouwbaar beeld van de praktijk. Om dit te bewerkstelligen is het vaststellen en aanbieden van dit leerplichtjaarsverslag wel met ruim een maand vertraagd.

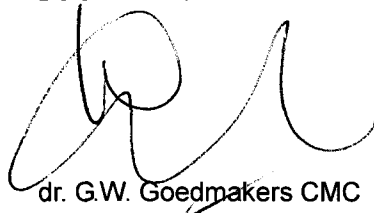
Vervolg:

NVT

Bijlagen:

1. Leerplichtjaarsverslag 2012-2013 (nr. 13i.04357)
 2. Leerplichtjaarsverslag 2011-2012 (nr. 12i.03880)
-

De secretaris

dr. G.W. Goedmakers CMC

De burgemeester

V.J.H. Molkenboer

Jaarverslag Leerplicht

2012 - 2013

Gemeenten De Ronde Venen,
Stichtse Vecht, Montfoort,
Oudewater en Woerden

Regionaal Bureau Leerplicht/RMC UTRECHT Noordwest

Oktober 2013

Voorwoord

Op 1 januari 2013 is het Regionaal Bureau Leerplicht Utrecht Noordwest (RBL) van start gegaan. De Leerplichtwet en RMC wet wordt voor de gemeenten De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Montfoort, Oudewater en Woerden uitgevoerd door een team van 15 mensen vanuit de gemeente Woerden.

Na bijna een jaar kan ik met trots constateren dat het team goed op de rails staat met deskundigheid en betrokkenheid bij de medewerkers hoog in het vaandel. Na enige aanloopmoeilijkheden en kinderziektes is het team nu volledig operationeel voor alle leerplichtige kinderen (tussen 5 en 18 jaar) in onze gemeenten en voor de jongeren tussen de 18 en 23 jaar zonder startkwalificatie.

Alle jongeren hebben recht op een goede toekomst waarin ze sociaal en economisch zelfstandig de wereld van de volwassenen instappen. Ouders zijn daarvoor als eerste verantwoordelijk. Scholen en andere instanties steunen ouders en jongeren hierbij. Ook de gemeente heeft een belangrijke rol en de Leerplichtwet is een goed hulpmiddel. Met een sluitende registratie hebben we alle jongeren in beeld en ondersteunen we jongeren op weg naar een diploma en werk. Soms met enige dwang, maar meestal met de juiste zorg in samenspraak met de ouders en andere partners.

Het jaarverslag van 2012-2013 geeft de resultaten van de uitvoering van de Leerplichtwet, waarbij het eerste deel van het jaar (augustus – december 2012) uitgevoerd is in de afzonderlijke gemeenten en het tweede deel van het jaar (januari – juli 2013) in het Regionaal Bureau Leerplicht. Ook de resultaten in het kader van de RMC wet worden gepresenteerd.

Ik wens u veel leesplezier!!

C. van Tuijl
Wethouder onderwijs
Gemeente Woerden

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding	4
2. Missie en visie	4
- De landelijke missie en visie	
- De missie en visie van het RBL	
- Taken	
3. Basisgegevens	5
- Aantal kinderen en jongeren	
- Primair onderwijs	
- Voortgezet onderwijs	
- Middelbaar beroepsonderwijs	
4. Resultaten Leerplicht	7
- De Ronde Venen	
- Montfoort	
- Oudewater	
- Stichtse Vecht	
- Woerden	
5. Resultaten RMC	13
6. Overige activiteiten	14
Bijlagen:	
A. Algemene informatie Leerplichtwet 1969	16
B. RMC / Voorkomen van voortijdig schoolverlaten	19
C. Toelichting vrijstellingen	20
D. Omschrijving begrippen	21
E. Voorbeelden uit de praktijk	22

1. Inleiding

Dit is het eerste jaarverslag van de uitvoering van de Leerplichtwet 1969 door het Regionaal Bureau Leerplicht/RMC Utrecht Noordwest (de gemeenten De Ronde Venen, Stichtse Vecht, Montfoort, Oudewater en Woerden). De periode, waarop de cijfers betrekking hebben, loopt gelijk aan het schooljaar van 1 augustus 2012 tot en met 31 juli 2013.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet (zie bijlage 1) en heeft daarvoor leerplichtconsulenten aangesteld. Dit jaarverslag geeft een cijfermatige verantwoording van de inspanningen op het terrein van de leerplicht in het schooljaar 2012-2013 en een beschrijving van de verschillende soorten werkzaamheden van de leerplichtconsulenten.

Over de uitvoering van de RMC wet (voortijdige schoolverlaters) wordt afzonderlijk verslag gedaan in de RMC effectrapportage die over de periode van 1 oktober tot en met 30 september wordt vastgesteld. Dit gebeurt jaarlijks uiterlijk 1 december en wordt samengevoegd met de andere subregio's van de RMC regio Utrecht (regio 19). Dit is een rechtstreekse rapportage aan het Ministerie van OCW. Zie ook bijlage B.

Het team van het RBL bestaat uit leerplichtconsulenten en opleidingsadviseurs MBO, met ondersteuners voor administratieve applicatiebeheer en een teammanager. Totale formatie is bij aanvang van het RBL is 10,4 fte, waarmee een formatiebesparing van 1,3 fte gerealiseerd is t.o.v. de situatie bij de 5 gemeenten daarvoor. Alle leerplichtconsulenten zijn tevens Buitengewoon Opsporingsambtenaar (BOA).

Dit verslag is het eerste jaarverslag dat deels in de jaarplanning van het RBL valt. Voor het RBL is een jaarplan 2013 opgesteld en wordt een meerjarenbeleidsplan 2014 – 2016 aan het eind van 2013 vastgesteld. De leerplichtwet verplicht tot verslaglegging per schooljaar.

2. Missie en Visie

De landelijke missie en visie

Het realiseren van een geïntegreerde aanpak voor schoolverzuim en schooluitval van leerlingen van 5 tot 23 jaar is door het kabinet als speerpunt gemaakt. Het doel is een landelijke reductie halvering tot maximaal 25.000 nieuwe schoolverlaters in 2016. Dat moet worden bereikt door:

- extra aandacht voor soepele overgang vmbo - mbo;
- betere loopbaanoriëntatie, studiekeuze en begeleiding;
- meer en betere zorg op school;
- aantrekkelijker onderwijs, met sport en cultuur;
- meer ruimte voor vmbo-scholieren die het best leren met hun handen;
- meer maatwerktrajecten.

Het doel is dat alle jongeren het hoogst haalbare niveau bereiken en zoveel mogelijk in een ononderbroken ontwikkelingslijn. Dit met een aanpak 'zacht als het kan' en 'hard als het moet'.

De missie en visie van het RBL

Binnen dit landelijke speerpunt draagt het RBL actief bij aan het beschermen van het recht op onderwijs. Daarbij worden de volgende uitgangspunten bij het tegengaan van voortijdig schoolverlaten gehanteerd:

- Zo veel mogelijk jongeren behalen een startkwalificatie
 - passend onderwijs voor elke leerling;

- soms is leren en werken op een passende arbeidsplek het maximaal haalbare voor een jongere.
- **Betere naleving van de Leerplichtwet**
 - doortastende verzuimaanpak;
 - probleemanalyse van jongere op gebied van onderwijs/thuissituatie, werk en vrijetijdsbesteding;
 - steun waar nodig, maar niet vrijblijvend (soms moet een oplossing geforceerd worden);
 - effectieve justitiële aanpak.
- **Integrale benadering**
 - nauwe samenwerking met alle betrokkenen;
 - adequate doorverwijzing indien nodig naar jeugdhulpverlening.

Taken

De kerntaak van leerplicht/RMC is het terugdringen van verzuim en voorkomen van schoolverlaten. Dit kan alleen als de school in een vroeg stadium het verzuim signaleert, registreert en analyseert.

In eerste instantie pakt de school beginnend schoolverzuim aan. Leidt dit niet tot voldoende resultaat, dan schakelt de school leerplicht/RMC in. De leerplichtconsulent overlegt met de school voor welke oplossingsrichting wordt gekozen.

De taken van de leerplichtconsulent kunnen in een vijftal functies worden weergegeven:

- een controlerende functie (toezien op naleving van de Leerplichtwet);
- een registrerende functie (administratie en analyse);
- een preventieve functie (adviesing/ voorlichting/ ingrijpen bij verzuim en voortijdig schoolverlaten);
- een curatieve functie (hulpverlening/verwijzing, probleemanalyse/oplossingsstrategie en bemiddeling);
- een justitiële functie (het opmaken van een proces-verbaal bij (aanhoudend) verwijtbaar gedrag van ouders / verzorgers en/ of leerling).

3. Basisgegevens

Aantallen kinderen en jongeren

In het werkgebied van het RBL zijn in totaal 40.674 kinderen en jongeren in de leeftijd van 5 tot 23 jaar ingeschreven in de gemeentelijke basisadministratie. Daarvan zijn 30.565 kinderen leerplichtig.

Verdeling van de aantallen over de vijf gemeenten

CBS peildatum 1-1-2012	De Ronde Venen	Montfoort	Oudewater	Stichtse Vecht	Woerden	Totaal
5 – 15 jarigen	6.328	2.194	1.478	8.485	7.479	25.964
16 – 17 jarigen	1.143	368	265	1.576	1.249	4.601
leerplichtigen	7.471	2.562	1.743	10.061	8.728	30.565
18 – 22 jaar	2.472	798	577	3.422	2.840	10.109
Totaal 5 - 22 jaar	9.943	3.360	2.320	13.483	11.568	40.674

Primair Onderwijs

Vrijwel alle leerplichtige kinderen tot 12 jaar bezoeken de scholen voor Primair Onderwijs, meestal binnen de gemeente waar ze zijn ingeschreven. Dat zijn 89 locaties in de hele regio.

Een kleine groep kinderen bezoekt het speciaal basisonderwijs, meestal binnen de eigen regio. De scholen voor Speciaal Basis Onderwijs (SBO) die het meeste bezocht worden, zijn:

- SBO De Vijverhof in Breukelen;
- SBO De Keerking in Woerden;
- SBO Het Klaverblad in Maarssen;
- SBO De Dolfijn in Uithoorn (buiten de regio).

In de regio zijn geen clusterscholen*. Leerlingen met een REC indicatie volgen daarom onderwijs op een grotere afstand. De meeste REC voorzieningen liggen aan de oostkant van Utrecht.

*Het speciaal onderwijs valt onder de Regionale Expertise Centra (REC). In deze REC's worden kennis en deskundigheid van de speciale scholen in de regio gebundeld.

De REC's zijn onderverdeeld naar 4 onderwijsclusters:

- cluster 1 (expertisecentrum voor kinderen met visuele beperkingen);
- cluster 2 (expertisecentrum voor kinderen met communicatieve functiebeperkingen zoals gehoor-, taal- en/of spraakproblemen);
- cluster 3 (expertisecentrum voor kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke functiebeperking);
- cluster 4 (expertisecentrum voor kinderen met psychiatrische of gedragsstoornissen).

Voortgezet Onderwijs

De meeste leerplichtige kinderen van 12 tot 18 jaar bezoeken de scholen voor Voortgezet Onderwijs. Een gedeelte van hen gaat naar scholen voor Voortgezet Onderwijs buiten de regio, waaronder Amstelveen, Uithoorn, Aalsmeer, Hilversum, Utrecht en Gouda.

De scholen voor Voortgezet Onderwijs in de regio zijn:

- Het Veenlanden College (vmbo – havo – vwo);
- Het Wellant College (vmbo);
- Het Broeckland College (vmbo);
- De Rientjes Mavo (vmbo/tl (theoretische leerweg));
- Niftarlake College (vmbo/tl – havo- vwo);
- Regionale Scholengemeenschap Broklede (havo-vwo);
- Het Kalsbeek College (vmbo – havo – vwo);
- Het Minkema College (vmbo – havo – vwo).

Verder is de praktijkschool Futura College in Woerden gehuisvest en is er een school voor particulier onderwijs Het Vecht College voor vmbo/tl – havo - vwo in Breukelen.

Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO)

Vanaf 16 jaar bezoekt ongeveer de helft van de 16 tot 22 jarigen het Middelbaar Beroeps Onderwijs. De belangrijkste ROC's zijn:

- ROC Midden Nederland;
- ROC van Amsterdam;
- ID College;
- MBO Utrecht (voorheen Amarantis);
- Mbo's in Amsterdam en Hilversum (voorheen Amarantis).

Daarnaast zijn er veel vakscholen zoals Nimeto, Grafisch Lyceum, Groenhorst College, enz.

4. Leerplicht resultaten

Generatie gegevens

Het RBL is gestart met omzetting van de gegevens vanuit de afzonderlijke gemeenten naar een volledig samengevoegd leerling registratiesysteem per 1 januari 2013. Dit was een ingewikkelde migratie vanuit verschillende systemen waarin voorheen ook op verschillende manieren werd geregistreerd. Er is het uiterste gedaan om betrouwbare cijfers te genereren.

Alle gemeenten behalve De Ronde Venen werkten voor de opzet van het RBL met het registratiesysteem Key2Onderwijs. De Ronde Venen werkte met het leerlingvolgsysteem LBA. Dit systeem kent andere codes dan Key2Onderwijs. Het letterlijk overnemen van de codes bleek technisch onmogelijk. Het is daarom denkbaar dat enkele cijfers niet in de conversie zijn meegenomen. M.n. bij het aantal HALT-straffen en processen-verbaal lijkt dit aantal te laag in de telling, omdat dit aantal opgemaakte justitiële documenten voorgaande jaren aanzienlijk hoger lag.

Stichtse Vecht werkte voorheen ook met het huidige systeem, Key2Onderwijs. Echter, er werd gewerkt met een andere indeling en andere codes om bepaalde zaken te registreren. Dit verklaart waarom sommige zaken een opmerkelijk laag aantal kennen. Met de nieuwe manier van registreren zal dit voor de volgende jaren ondervangen zijn.

Concluderend kunnen we stellen dat de cijfergeneratie voor dit jaar nog zijn beperkingen heeft gehad. Het bleek technisch gezien lastig om alle codes en velden van het systeem uniform te krijgen. Daarnaast hadden de diverse collega's zich een eigen werkwijze aangemeten, waardoor er heel makkelijk verschillen in registratie konden ontstaan.

Met externe hulp en de juiste inspanningen wordt een zo betrouwbaar mogelijk resultaat gegeven. Er zijn duidelijk verschillen te zien in de gemeenten onderling. Sommige waarden roepen nog enige vragen op en moeten met passende voorzichtigheid aangenomen worden.

Hierdoor zijn de huidige resultaten niet goed vergelijkbaar met de voorgaande jaren. Voor het komende schooljaar zullen de resultaten aan betrouwbaarheid winnen.

Afhandelingen

In de afhandeling van meldingen staat de aandacht voor zorg altijd voorop. In het onderzoek rond meldingen worden scholen, ouders en zo nodig andere partners betrokken.

Bij verzuimbehandelingen volgen meestal afsprakenbrieven en waarschuwingsgesprekken. In de juridische sfeer worden ook Halt straffen opgelegd of proces-verbaal opgemaakt. Deze staan apart vermeld.

Indien blijkt dat de situatie van het kind zorgwekkend is, kan de leerplichtambtenaar een zorgmelding doen bij Bureau Jeugdzorg en de leerling zonodig melden in de Verwijsindex Risico Jongeren (VIR). Doel van melding in de VIR is dat hulpverlenende instanties beter gaan samenwerken.

Voorbeelden

Ter illustratie zijn in bijlage E enkele voorbeelden beschreven van casussen die zich het afgelopen jaar hebben voorgedaan.

De Ronde Venen

Aantal leerplichtige kinderen: 7.471

Aantal leerlingen met verzuimdossier per soort verzuim

Schoolsoort	Signaal verzuim	Absoluut verzuim	Luxe verzuim
PO	4		4
VO	87	1	4
MBO	89	10	1
(V)SO	4		3
Totaal	184	11	12

Aantal ingediende aanvragen voor vrijstelling per wetsartikel

Art. 3b (laatste leerplichtige jaar alvorens leerwerktraject)	Art. 5a (psychische/lich amelijke ongeschiktheid)	Art.5b (bezwaren tegen richting onderwijs)	Art.5c (onderwijs in het buitenland)	Art.11g (gewichtige omstandig- heden)	Art.15 (kwalificatie plichtige geniet voldoende ander onderwijs)
	6	1	3		

Aantal meldingen schorsing/verwijdering

Schoolsoort	Schorsing	Verwijdering
PO		
VO	6	
MBO		1
(V)SO	3	2
Totaal	9	3

Aantal verzoeken om bemiddeling/advies/informatie

Schoolsoort	Bemiddeling / advies / informatie
PO	15
VO	32
MBO	12
(V)SO	7
Totaal	66

Aantal ingediende strafmaatregelen

Schoolsoort	HALT-straf	Proces-verbaal
PO		1
VO	2	2
MBO	1	
(V)SO		
Totaal	3	3

Montfoort

Aantal leerplichtige kinderen: 2.562

Aantal leerlingen met verzuimdossier per soort verzuim

Schoolsoort	Signaal verzuim	Absoluut verzuim	Luxe verzuim
PO			1
VO	34		
MBO	20	4	
(V)SO			
Totaal	54	4	1

Totaal aantal ingediende aanvragen voor vrijstelling per wetsartikel

Art. 3b (laatste leerplichtige jaar alvorens leerwerktraject)	Art. 5a (psychische/lich amelijke ongeschiktheid)	Art.5b (bezwaren tegen richting onderwijs)	Art.5c (onderwijs in het buitenland)	Art.11g (gewichtige omstandig- heden)	Art.15 (kwalificatie plichtige geniet voldoende ander onderwijs)
			1		2

Aantal meldingen schorsing/verwijdering

Schoolsoort	Schorsing	Verwijdering
PO	2	
VO	7	
MBO		
(V)SO		
Totaal	9	

Aantal verzoeken om bemiddeling/advies/informatie

Schoolsoort	Bemiddeling / advies / informatie
PO	5
VO	15
MBO	10
(V)SO	1
Totaal	31

Aantal ingediende strafmaatregelen

Schoolsoort	HALT-straf	Proces-verbaal
PO		
VO	3	
MBO		
(V)SO		
Totaal	3	

Oudewater

Aantal leerplichtige kinderen: 1.743

Aantal leerlingen met verzuimdossier per soort verzuim

Schoolsoort	Signaal verzuim	Absoluut verzuim	Luxe verzuim
PO			8
VO	15		
MBO	15	2	
(V)SO			
Totaal	30	2	8

Totaal aantal ingediende aanvragen voor vrijstelling per wetsartikel

Art. 3b (laatste leerplichtige jaar alvorens leerwerktraject)	Art. 5a (psychische/lich amelijke ongeschiktheid)	Art.5b (bezwaren tegen richting onderwijs)	Art.5c (onderwijs in het buitenland)	Art.11g (gewichtige omstandig- heden)	Art.15 (kwalificatie plichtige geniet voldoende ander onderwijs)
	1		3		1

Aantal meldingen schorsing/verwijdering

Schoolsoort	Schorsing	Verwijdering
PO	1	
VO	1	
MBO		
(V)SO		
Totaal	2	

Aantal verzoeken om bemiddeling/advies/informatie

Schoolsoort	Bemiddeling / advies / informatie
PO	9
VO	8
MBO	3
(V)SO	1
Totaal	21

Aantal ingediende strafmaatregelen

Schoolsoort	HALT-straf	Proces-verbaal
PO		1
VO	1	1
MBO	2	
(V)SO		
Totaal	3	2

Stichtse Vecht

Aantal leerplichtige kinderen: 10.061

Aantal leerlingen met verzuimdossier per soort verzuim

Schoolsoort	Signaal verzuim	Absoluut verzuim	Luxe verzuim
PO	28	1	21
VO	104	10	23
MBO	93	14	
(V)SO		1	
Totaal	225	26	44

Aantal ingediende aanvragen voor vrijstelling per wetsartikel

Art. 3b (laatste leerplichtige jaar alvorens leerwerktraject)	Art. 5a (psychische/lich amelijke ongeschiktheid)	Art.5b (bezwaren tegen richting onderwijs)	Art.5c (onderwijs in het buitenland)	Art.11g (gewichtige omstandig- heden)	Art.15 (kwalificatie plichtige geniet voldoende ander onderwijs)
	2				

Aantal meldingen schorsing/verwijdering

Schoolsoort	Schorsing	Verwijdering
PO	5	2
VO	12	
MBO		
(V)SO		1
Totaal	17	3

Aantal verzoeken om bemiddeling/advies/informatie

Schoolsoort	Bemiddeling / advies / informatie
PO	24
VO	46
MBO	32
(V)SO	8
Totaal	110

Aantal ingediende strafmaatregelen

Schoolsoort	HALT-straf	Proces-verbaal
PO		1
VO	2	4
MBO		1
(V)SO		1
Totaal	2	7

Woerden

Aantal leerplichtige kinderen: 8.728

Aantal leerlingen met verzuimdossier per soort verzuim

Schoolsoort	Signaal verzuim	Absoluut verzuim	Luxe verzuim
PO	12		9
VO	174	6	5
MBO	57	9	
(V)SO	1		
Totaal	244	15	14

Aantal ingediende aanvragen voor vrijstelling per wetsartikel

Art. 3b (laatste leerplichtige jaar alvorens leerwerktraject)	Art. 5a (psychische/lich amelijke ongeschiktheid)	Art.5b (bezwaren tegen richting onderwijs)	Art.5c (onderwijs in het buitenland)	Art.11g (gewichtige omstandig- heden)	Art.15 (kwalificatie plichtige geniet voldoende ander onderwijs)
1	5	5	4	6	4

Aantal meldingen schorsing/verwijdering

Schoolsoort	Schorsing	Verwijdering
PO	9	
VO	37	2
MBO	1	2
(V)SO	2	
Totaal	49	4

Aantal verzoeken om bemiddeling/advies/informatie

Schoolsoort	Bemiddeling / advies / informatie
PO	73
VO	63
MBO	36
(V)SO	1
Totaal	173

Aantal ingediende strafmaatregelen

Schoolsoort	HALT-straf	Proces-verbaal
PO		3
VO	9	9
MBO	1	1
(V)SO		
Totaal	10	13

5. RMC resultaten

Aantal jongeren 18 – 23 jaar:

De Ronde Venen	2.472
Montfoort	798
Oudewater	577
Stichtse Vecht	3.422
Woerden	2.840

De RMC medewerkers bieden ondersteuning en advies aan jongeren tussen 18 en 23 jaar, die geen schoolinschrijving hebben en nog geen startkwalificatie behaald hebben. Soms komen de jongeren zelf met een vraag als ze weer terug willen naar school. Daarnaast stuurt de gemeente jaarlijks brieven met een uitnodiging voor een gesprek en worden er zo nodig huisbezoeken afgelegd om jongeren in beeld te krijgen. Vanuit het wettelijk kader kunnen jongeren niet gedwongen worden om naar school te gaan en beslissen ze zelf of ondersteuning van de gemeente gewenst is (zie bijlage B).

Aansluitend hieraan gaat er veel aandacht naar de jongeren boven de 18 jaar die nog wel op school zitten. De MBO scholen melden het verzuim van de leerlingen boven de 18 jaar op dezelfde manier als bij de overige leerlingen en de RMC medewerkers behandelen dit verzuim zoveel mogelijk op dezelfde manier om de jongeren hun opleiding te laten afmaken.

Resultaat actief benaderde jongeren	De Ronde Venen	Stichtse Vecht	Woerden, Montfoort Oudewater	TOTAAL
Start nieuwe opleiding	21	17	11	49
Start werk en opleiding	4	5	2	11
Werk > 12 uur	5	13	9	27
Nog in begeleiding	-	6	11	17
Verwezen hulpverlening / UWV / SOZA	8	6	2	16
Geen dagbesteding na traject	8	-	2	10
Verhuisd	4	2	1	7
Verzuimbegeleiding Incl. waarschuwingsbrieven	39	60	45	144
Onbekend / geen reactie	16	17	7	40
Wil geen bemiddeling (meer)	-	-	1	1
Overig	4	8	8	20
Totaal	109	134	99	342

In de overzichten zijn alleen de meldingen opgenomen waarbij bij navraag bleek dat er actie van RMC nodig was. De meldingen waarbij (nog) geen actie nodig was, hebben vaak administratief wel tijd gekost.

Het aantal leerlingen is geteld, vaak zijn er per leerling meerdere verzuimmeldingen.

Tot 1-1-2013 is bij de tellingen uitgegaan van de leeftijd op 1 augustus 2012. Jongeren die op die datum geen 18 jaar waren, zijn hier niet meegeteld maar opgenomen in de telling van de kwalificatieplichtigen, ook als zij in de loop van het schooljaar wel 18 jaar zijn geworden en zij feitelijk zijn begeleid door de MBO-opleidingsadviseur. Vanaf 1-1-2013 is uitgegaan van de feitelijke leeftijd op de datum van verzuim of voortijdig schoolverlaten.

6. Overige activiteiten

De leerplichtconsulenten en opleidingsadviseurs MBO hebben hierbij en daarnaast nog enkele andere activiteiten uitgevoerd.

- Zorgadviesteams (ZAT's)

De leerplichtambtenaren hebben zitting in Zorg Advies Teams (ZAT's) op het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs. Hierin worden jongeren besproken die zorgwekkend gedrag vertonen. Dit multidisciplinair overleg wordt op elke schoollocatie zo'n zes keer per schooljaar gehouden.

- Onderwijsconsulenten

De leerplichtconsulenten hebben een aantal keren een onderwijsconsulent ingeschakeld. Onderwijsconsulenten zijn ingesteld door het Ministerie van Onderwijs en helpen met het zoeken naar oplossingen voor moeilijk plaatsbare leerlingen en thuiszitters.

- Spreekuur

Op een aantal scholen voor Voortgezet Onderwijs houden de leerplichtconsulenten een preventief spreekuur. Voor het spreekuur worden door de school beginnende verzuimers aangemeld: leerlingen die te vaak te laat komen en/of af en toe spijbelen. School en leerplicht laten zo gezamenlijk blijken dat ze de leerlingen goed in de gaten houden. Signalen dat meer zorg voor de leerling gewenst is, kunnen in een vroeg stadium worden opgepakt.

- Ziekte verzuim

De leerplichtconsulenten hebben geregeld te maken gehad met leerlingen die (te) vaak en (te) lang worden ziek gemeld. Het is belangrijk dat de school tijdig de schoolarts inschakelt. Deze kan beoordelen of de leerling in staat is om naar school te komen en eventueel hulp inschakelen. De schoolarts kan ook indicaties afgeven, bijvoorbeeld voor het schoolmijdersproject van Altrecht.

- Luxe verzuim

Rond de schoolvakanties zijn dit schooljaar heel beperkt prikacties gehouden om luxe verzuim te achterhalen. Komend jaar zullen de leerplichtconsulenten deze weer meer gaan uitvoeren. Uiteraard kunnen de scholen het altijd melden als ouders zonder toestemming extra verlof voor hun kinderen nemen. De scholen wetende leerplichtconsulenten goed te vinden.

- Dag van de Leerplicht

De 'Dag van de Leerplicht' is op donderdag 21 maart 2013 gehouden. De wethouders van de vier gemeenten hebben samen met de leerplichtconsulent enkele basisscholen bezocht en de praktijkschool Futura College. Op de basisscholen is met de kinderen van groep 7 en 8 een quiz gehouden met vragen over leerplicht. De leerlingen deden hier enthousiast aan mee.

- Melden SVB

Sinds enige tijd kunnen leerplichtconsulenten hardnekkig schoolverzuim van 16- en 17-jarigen melden bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De kinderbijslag van de ouders wordt dan ingetrokken. Van deze bevoegdheid, die wordt ingezet als andere handhavingsmiddelen zijn uitgeput, is dit schooljaar voor het eerst gebruik gemaakt. Onderzoek naar het melden van schoolverzuim bij de SVB was tevens een afstudeeropdracht van een studente van de opleiding Sociaal Juridische Dienstverlening van de Hogeschool Leiden. Deze opdracht heeft ze bij het RBL verricht.

Definitie leerplicht en kwalificatieplicht

Alle kinderen en jongeren die in Nederland wonen, zijn vanaf hun vijfde jaar leerplichtig: ze moeten dan verplicht naar school. Ze zijn 'volledig leerplichtig' tot en met het schooljaar waarin ze 16 jaar worden.

Totdat jongeren 18 jaar zijn, zijn ze 'kwalificatieplichtig'. Dat betekent dat ze verplicht een opleiding moeten volgen tot ze een startkwalificatie behaald hebben. Dit hoeft niet in de vorm van volledig dagonderwijs, maar kan ook uit een combinatie van leren en werken bestaan.

Uitgangspunten van de Leerplichtwet

Uitgangspunt van de wet is dat er voor iedere jongere een passend onderwijsaanbod moet zijn. Daar tegenover staat de verplichting voor de jongeren om gebruik te maken van het onderwijsaanbod.

Handhaving van de Leerplichtwet houdt in dat de leerplichtconsulent erop toeziet dat iedere leerplichtige jongere in de gemeente bij een school staat ingeschreven en ook daadwerkelijk naar school gaat. Gebeurt dit niet, dan worden de jongeren en/of ouders ter verantwoording geroepen en indien nodig kunnen er sancties worden opgelegd. In de memorie van toelichting van de Leerplichtwet staat dat handhaving vooral het karakter moet dragen van maatschappelijke zorg, en minder dat van justitieel optreden. De leerplichtconsulent neemt niet de zorg voor het kind over. Ouders en school (en/of hulpverlening) zijn en blijven hiervoor primair verantwoordelijk.

Uitvoering

Het toezicht op de naleving van de Leerplichtwet is opgedragen aan het college van burgemeester en wethouders. Zij wijzen daarvoor een (of meerdere) leerplichtconsulenten aan. Deze leerplichtconsulenten worden beëdigd door de burgemeester (Leerplichtwet artikel 16, lid 1 en 2).

Taken en rollen die voortvloeien uit de Leerplichtwet

- **De jongere** in de leeftijd van 5 tot en met 16 jaar moet ingeschreven staan op een school en deze school ook daadwerkelijk bezoeken. Vanaf 16 tot 18 jaar zijn de jongeren kwalificatieplichtig. Ongeoorloofd schoolverzuim is niet toegestaan.
- **De ouders** dragen verantwoordelijkheid: zij dienen ervoor te zorgen dat hun kind op een school staat ingeschreven en de school bezoekt.
- Vanaf de leeftijd van 12 jaar wordt de leerling zelf medeverantwoordelijk gesteld voor het schoolbezoek. Vanaf 12 jaar kunnen zowel de ouders als de jongere zelf ter verantwoording worden geroepen en kan zowel tegen ouders als tegen de jongere een proces-verbaal worden opgemaakt.
- **De directeur van de school** is verplicht alle in- en uitschrijvingen binnen zeven dagen door te geven aan de gemeente, zodat de leerplichtadministratie actueel blijft. De directeur is wettelijk verplicht verzuim na drie opeenvolgende dagen te melden. Ook zodra een leerling zonder geldige reden 16 uur verzuimt binnen 4 aaneengesloten weken is de school verplicht om het verzuim te melden. De scholen voor VO en MBO zijn verplicht om verzuim te melden via het digitale verzuimloket van DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs). Ook de in- en uitschrijvingen lopen via dit loket van DUO en niet meer rechtstreeks aan de gemeente.
- **De leerplichtconsulent** draagt zorg voor de uitvoering van de Leerplichtwet en heeft vier basistaken:
 1. Het behandelen van verzoeken om extra verlof en ontheffingen/vrijstellingen;
 2. Het verlenen van maatschappelijke zorg aan jongeren van vijf tot achttien jaar ter voorkoming van ongeoorloofd schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten;
 3. Het verrichten van justitiële afhandelingen volgens de Leerplichtwet. De leerplichtconsulenten zijn Buitengewoon Opsporings Ambtenaar (BOA);
 4. Het ondersteunen en (mede) ontwikkelen van beleid en het geven van voorlichting.

De leerplichttaak is onder te verdeling in 3 delen: preventief, curatief en repressief.

Preventief

De leerplichtconsulent neemt deel aan de zorgadviesteams (ZAT's) van de scholen voor Voortgezet Onderwijs en Middelbaar Beroepsonderwijs. Daar waar problemen zich voordoen, is het van belang snel te reageren. In de ZAT's worden problemen rond leerlingen gesignaleerd en besproken met verschillende partijen, te weten de school, maatschappelijk werk, politie, arts of verpleegkundige, ambulant begeleider van het speciaal onderwijs en leerplichtconsulent. Het geven van voorlichting over de Leerplichtwet en het verstrekken van informatie en advies aan ouders en scholen hoort bij het onderdeel preventie.

Curatief

Na een verzuimmelding stelt de leerplichtconsulent een onderzoek in naar de reden van het verzuim. Doel van de interventie(s) is om de leerling zo snel mogelijk weer op school te krijgen.

Repressief

Als de leerling na herhaalde gesprekken en/of waarschuwingsbrieven blijft verzuimen, maakt de leerplichtconsulent proces-verbaal op.

Een afschrift van het proces-verbaal dat de leerplichtconsulent naar het Ministerie van Justitie zendt, gaat naar de Raad voor de Kinderbescherming. Deze Raad verricht een basisonderzoek naar de gezinssituatie. Soms leidt dat tot het opleggen van een maatregel Hulp en Steun, wat betekent dat de jongere onder toezicht komt te staan van de jeugdreclassering. Doel van het opmaken van een proces-verbaal tegen de jongere is niet zozeer het straffen van de leerling, maar een opening forceren om weer naar school te gaan.

Bij een proces-verbaal luxe verzuim (buiten de schoolvakanties vrije dagen'nemen') doet de Raad voor de Kinderbescherming geen onderzoek.

De interventies van de leerplichtconsulenten zijn divers en weergegeven in het volgende schema.

Samenvattend overzicht van de interventies

Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.

Verzuim

Met de scholen is afgesproken dat gemeld wordt wanneer een leerling begint te verzuimen of regelmatig te laat komt, indien de school weet of vermoedt dat de school zelf geen vat op het verzuim krijgt (sancties van school hebben geen effect). De scholen wordt gevraagd om niet te wachten tot de wettelijke termijn van drie aaneengesloten schooldagen of meer dan 16 uur in 4 aaneengesloten weken, om de inzet zo effectief mogelijk te maken.

Wanneer er twijfels zijn over de werkelijke oorzaken bij ziekteverzuim is afgesproken dat de schoolarts wordt ingeschakeld en volgt, indien nodig, een gesprek bij leerplicht.

Signaal verzuim is structureel verzuim en vaak zorgelijk. Veelvuldig te laat komen is ook een vorm van signaal verzuim. Signaal verzuim kan een voorbode zijn van voortijdig schoolverlaten. De school meldt via het verzuimloket het verzuim van de leerling. Leerplicht neemt contact op met de school voor een verzuimoverzicht en om te informeren wat school zelf heeft gedaan om het verzuim te doen stoppen en vraagt naar eventuele bijzonderheden van de leerling.

De leerplichtconsulent nodigt de ouder(s) en leerling binnen twee weken uit voor een gesprek op het stadhuis. Tijdens dit gesprek wordt een analyse gemaakt van het probleem en wordt de reden van het schoolverzuim achterhaald. Er worden mogelijke oplossingen gezocht en afspraken gemaakt met ouders en de leerling. Er kan hulpverlening ingeschakeld worden, zoals het algemeen maatschappelijk werk, Bureau Jeugdzorg, huisarts of schoolarts. Blijft het schoolverzuim doorgaan en weigeren ouders en/of de jongeren hulp, dan wordt proces-verbaal opgemaakt. Dit kan zowel aan de ouder(s) als aan de jongere van 12 jaar of ouder. Bij een proces-verbaal van een jongere doet de Raad voor de Kinderbescherming altijd een kort onderzoek om een strafadvies te formuleren. Een straf kan verschillende vormen hebben, zoals bijvoorbeeld een jeugdreclasseringmaatregel en/of een leer- of taakstraf.

De signaalmeldingen uit het voortgezet onderwijs vragen vaak intensieve begeleiding. Dit zijn veelal zaken met hulpverlening in het gezin en diverse problemen van zowel de jongere als het gezin. Het kost de leerplichtconsulent veel tijd om met de verschillende partijen te overleggen en op één lijn te komen.

Is er sprake van structureel te laat komen of een andere vorm van matig signaal verzuim, dan kan in eerste instantie een proces-verbaal Halt worden opgemaakt. De jongere en ouders worden dan opgeroepen en de jongere krijgt een leer- werkstraf.

Bemiddeling

Een belangrijke taak van leerplicht /RMC is het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. Bemiddeling tussen de jongere (en/of ouders) en de school kan hier een bijdrage aan leveren. Regelmatig benaderen ouders leerplicht/RMC rechtstreeks omdat zij in conflict zijn met school en daar niet goed uitkomen of bijvoorbeeld het niet eens zijn met een verwijzing naar speciaal onderwijs. Ook scholen nemen geregeld contact op met leerplicht om advies te vragen bij een conflictsituatie met ouders, over gedragsproblemen van leerlingen of over procedures van schorsing en verwijdering.

Het RMC

De RMC-wet regelt de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie Voortijdig Schoolverlaten. De vijf gemeenten Woerden, Oudewater, Montfoort, De Ronde Venen en Stichtse Vecht vormen samen een subregio van RMC regio Utrecht (regio 19). Woerden is coördinatiegemeente voor deze subregio. De gemeente Utrecht is de contact gemeente voor de hele regio. Er zijn 39 RMC regio's in Nederland.

RMC-wet tegen voortijdig schoolverlaten

De RMC -wet is de basis voor het gemeentelijk beleid als het gaat om het voorkomen van voortijdig schoolverlaten. De RMC-wet bepaalt dat gemeenten alle voortijdig schoolverlaters tot 23 jaar moeten registreren en dat ze zich moeten inspannen om deze voortijdige schoolverlaters terug te laten keren in het onderwijs, zodat ze alsnog een startkwalificatie kunnen behalen.

De RMC-wet verplicht de gemeente tot het opzetten van een regionaal netwerk van ketenpartners en stelt de gemeente verantwoordelijk voor een registratiesysteem voor meldingen van voortijdig schoolverlaters.

Voortijdig schoolverlaters zijn jongeren die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is het minimale onderwijsniveau dat nodig is om een kans te maken op duurzaam werk op de arbeidsmarkt.

Activiteiten RMC

De opleidingsadviseur/leerplichtconsulent MBO is het eerste aanspreekpunt bij de gemeente voor de ROC's als het gaat om verzuim, consultatie, bemiddeling en (dreigend) voortijdig schoolverlaten. Het begeleiden van jongeren die de opleiding voortijdig (dreigen te) verlaten zonder startkwalificatie is een hoofdtaak.

De meeste kwalificatieplichtigen zitten op het MBO. De contactpersonen van de opleiding nemen contact op met de gemeente maar het komt ook regelmatig voor dat ouders en leerlingen bellen of mailen. Ook hulpverleners zoeken contact om te overleggen.

Er is een verzuimprotocol met de ROC's met afspraken over het oppakken van verzuimmeldingen. Leerlingen worden uitgenodigd voor een gesprek om de aard van het verzuim te achterhalen. De eerste keer krijgen jongeren regelmatig een waarschuwing. De zwaarte van de waarschuwing is afhankelijk van de problematiek.

De gemeente benadert voortijdig schoolverlaters actief door hen brieven te sturen en zo nodig op huisbezoek te gaan. Afhankelijk van de motivatie en/of problematiek worden jongeren uitgenodigd voor een persoonlijk gesprek.

Convenant 2012 - 2015

In de periode 2006 – 2011 liep het eerste convenant tussen Ministerie van OCW, scholen en gemeenten om het aantal nieuwe voortijdige schoolverlaters terug te dringen. Na een uitloopjaar is voor de periode 2012 – 2015 een tweede convenant afgesloten om het aantal voortijdige schoolverlaters verder terug te dringen. Voor elke school is een streefcijfer vastgesteld. De VO scholen in onze regio voldoen reeds aan deze streefcijfers. Bij de ROC's is dat nader toegespitst per opleiding. Met name de uitval in MBO 1 is nog vrij hoog.

Bijlage C Toelichting vrijstellingen

De leerplichtconsulent kan vrijstellingen van de leerplicht verlenen op grond van de volgende wetsartikelen:

Artikel 11 van de Leerplichtwet

Artikel 11d. Dit artikel wordt door de leerplichtconsulent gebruikt voor beroep op vrijstelling van geregeld schoolbezoek voor jongeren wegens ziekte. Bijvoorbeeld jongeren die voor een periode zijn opgenomen of een deel van de schooltijd een behandeling volgen.

Artikel 11g. Jongeren die door ander gewichtige omstandigheden verhinderd zijn de school te bezoeken. Er wordt alleen vrijstelling verleend als het gaat om omstandigheden die buiten de wil en invloed van de ouders en/of jongeren liggen. De directeur van de school beslist over aanvragen tot 10 schooldagen per schooljaar. Voor meer dan 10 schooldagen beslist de leerplichtconsulent.

Artikel 15 van de Leerplichtwet

Op grond van bijzondere omstandigheden kan voor kwalificatieplichtigen vrijstelling gegeven worden voor inschrijving aan een school/instelling, als wordt aangetoond dat de jongere op andere wijze voldoende onderwijs geniet.

Artikel 3a en 3b van de Leerplichtwet

Het is niet alle jongeren gegeven in het gangbare onderwijstraject een startkwalificatie te halen. Voor hen kan vervangende leerplicht of een speciaal traject een mogelijkheid zijn om het zicht op een startkwalificatie te houden. In de artikelen 3a en 3b van de Leerplichtwet is de vervangende leerplicht voor 14-, 15- en 16-jarigen geregeld.

Artikel 5 lid a van de Leerplichtwet

Als de jongere op grond van lichamelijke of psychische gronden niet geschikt geacht wordt om tot een school /onderwijsinstelling te worden toegelaten.

Artikel 5 lid b van de Leerplichtwet

Als de ouders bezwaar maken tegen de richting van het onderwijs van alle scholen binnen een redelijke afstand van de woning.

Artikel 5 lid c van de Leerplichtwet

Als de jongere als leerling staat ingeschreven op een school buiten Nederland en deze school geregeld bezoekt.

BIJLAGE D Omschrijving begrippen

Absoluut verzuim: Een leerplichtige jongere staat niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling, terwijl zij niet zijn vrijgesteld van deze verplichting. Het gaat om jongeren die als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie zijn ingeschreven.

Relatief verzuim: Een leerplichtige jongere staat wel bij een onderwijsinstelling ingeschreven, maar bezoekt deze onderwijsinstelling niet regelmatig. Onder relatief verzuim vallen signaalverzuim en luxe verzuim.

Luxe verzuim: Verlof nemen zonder toestemming buiten de schoolvakanties.

Signaal verzuim: Het zorgelijke (structurele) verzuim van een leerplichtige leerling. Veelvuldig te laat komen is ook een vorm van signaal verzuim.

Signaal verzuim is verzuim waarbij de leerling en/of zijn ouders niet aan de verplichting hebben voldaan om te zorgen voor geregeld schoolbezoek, terwijl geen vrijstelling van deze verplichting bestaat (Leerplichtwet, artikelen 2, 4, 4a en 4c).

Signaal verzuimt kent twee vormen:

- luxe verzuim, verzuim voor extra vakantie buiten de schoolvakantie en
- signaal verzuim, ongeoorloofd verzuim in de vorm van 'spijbelen'. Dit kan bestaan uit regelmatig te laat komen of een aantal uren of dagen wegblijven tot in uiterste gevallen volledige schoolweigering.

Geoorloofd verzuim / extra verlof: Schooldirecties mogen in uitzonderlijke situaties vrij geven, in de wet omschreven als 'gewichtige omstandigheden'. De afdeling leerplicht behandelt de aanvragen voor extra verlof voor meer dan tien dagen. De school is verantwoordelijk voor extra verlofaanvragen van tien dagen of minder.

Schorsingen: In uiterste gevallen kan een schooldirectie een leerling tijdelijk de toegang tot de lessen ontzeggen. Hiervoor gelden specifieke regels en in de meeste gevallen wordt dit aan de leerplichtconsulent gemeld.

Vrijstellingen – In sommige gevallen ontslaat de wet ouders van de plicht om kinderen op een school in te schrijven. Dat kan als gevolg van lichamelijke of psychische belemmeringen, of op godsdienstige of levensbeschouwelijke gronden. De leerplichtconsulent beoordeelt het verzoek om vrijstelling, waar nodig samen met een arts.

Vervangende leerplicht: Alternatief leertraject voor leerlingen vanaf 14 jaar die aanhoudende problemen hebben in het volledig dagonderwijs. Via het volgen van een aangepast onderwijsprogramma kunnen ze na een jaar (kan verlengd worden mits er een verklaring kan worden overlegd waarin staat dat de terugkeer naar het volledige dagonderwijs niet raadzaam is) weer instromen in het reguliere onderwijs. Een belangrijk onderdeel van het aangepaste leertraject is praktijkonderwijs.

Startkwalificatie: het minimale onderwijsniveau (MBO niveau 2, HAVO of VWO diploma) dat nodig is om serieus kans te maken op duurzaam geschoold werk.

VSV'er: Jongere tot 23 jaar, zonder een afgeronde opleiding die geldt als startkwalificatie, wordt als voortijdig schoolvrlater (VSV'er) gekenmerkt.

Kwalificatieplicht: De verplichting voor jongeren van 16 jaar en ouder zonder startkwalificatie, om onderwijs te volgen (tot de dag waarop ze 18 jaar worden).

BIJLAGE E Voorbeelden uit de praktijk

Om het werk van leerplichtconsulenten en opleidingsadviseurs inzichtelijker te maken, volgen hier enkele voorbeelden uit de praktijk.

- Laila

In oktober 2012 ontvangt de leerplichtconsulent een mail van een voogd van de William Schrikkerstichting over Laila. Ze is weggestuurd bij haar MBO opleiding en haar stageplek omdat ze meerdere malen heeft gestolen bij de supermarkten in de buurt van de school. De leerplichtconsulent kent Laila nog. Het voortgezet onderwijs had ze zonder diploma verlaten omdat ze ook daar diefstal had gepleegd op het stageadres.

Plaatsing op een vervolgopleiding is erg lastig, omdat Laila bij de richting die ze wil kiezen (handel), altijd te maken zal hebben met geld en spullen. Nadat het uiteindelijk toch is gelukt haar te plaatsen op een MBO-opleiding, pleegt ze opnieuw een diefstal en komt ze thuis te zitten. In de zoektocht naar een combinatie van hulpverlening en onderwijs, komt de leerplichtconsulent uit bij Productief Leren, een speciaal project van ROC Amsterdam. In dit project werken onderwijs en hulpverlening intensief samen.

- Marcel

Ook Marcel komt terecht bij dit project. Marcel is 15 jaar als school ongeoorloofd schoolverzuim meldt en daarbij aangeeft dat er veel zorgen om hem zijn. Marcel heeft tot zijn elfde jaar op een gewone basisschool gezeten en is daarna mede vanwege zijn ADHD naar het speciaal basis onderwijs gegaan. Omdat onderwijs op een reguliere school met een 'rugzakje' niet toereikend was, ging Marcel voortgezet onderwijs volgen op een cluster 4-school. Hiervoor moest hij ruim twee uur per dag reizen met de bus.

In 2011 heeft Marcel voor het eerst contact met leerplicht vanwege zijn veelvuldige te laat komen. Dit verzuim wordt afgedaan met een waarschuwing. In 2012 ontvangt leerplicht van een andere cluster 4-school melding van verzuim. Marcel is besproken in het Zorgadviesteam en er is een melding gedaan bij Bureau Jeugdzorg.

In januari 2013 escaleert de situatie: als moeder zegt niet meer te weten hoe ze Marcel op school moet krijgen, wordt er een groot overleg op school gepland. Aan tafel zitten alle betrokken partijen: de zorgcoördinator, de mentor, bureau jeugdzorg, moeder, Marcel en leerplicht. Tijdens dit gesprek wordt duidelijk dat school Marcel geen onderwijs meer kan bieden en dat Marcel niet meer in de schoolbanken wil zitten. Men gaat op zoek naar een alternatief.

Tot er een oplossing wordt gevonden, krijgt Marcel een aangepast programma geboden. Omdat hij zich hier ook niet aan houdt maakt de leerplichtconsulent proces/verbaal op.

Marcel gaat niet meer naar school totdat in zijn woonplaats een speciaal project start onder de paraplu van het ROC van Amsterdam. Bij Productief Leren wil Marcel heel graag starten: hij mag er werken, volgt onderwijs en krijgt hulp voor zijn problemen.

Marcel krijgt van de rechter intussen een taakstraf opgelegd van 20 uur. Dit doet hij goed. Op het project in Mijdrecht voelt hij zich op zijn plek. Hij gaat met plezier naar school en zal, net als Laila, binnenkort zijn niveau 1-diploma halen.

- Peter

In oktober 2012 meldt school dat de 16-jarige Peter, een bekende van de leerplichtconsulent, weer verzuimt op school. Peter is een slimme jongen, maar door allerlei persoonlijke problemen is hij afgestroomd van Havo naar VMBO-tl. Vorig schooljaar kon hij geen examen doen omdat hij teveel had gespijbeld en daardoor teveel schoolexamens had gemist. De leerplichtconsulent had proces-verbaal opgemaakt, de rechter had hem een taakstraf opgelegd en toezicht van de jeugdreclassering. Ondanks al zijn goede voornemens en mooie beloftes aan school, reclassering en leerplichtconsulent, lukte het hem niet om naar school te komen.

In december meldt de reclassering Peter terug bij de rechter: hij is na een korte periode van schoolbezoek toch weer gaan verzuimen en heeft zijn taakstraf verprutst. De leerplichtconsulent maakt opnieuw proces-verbaal op en het ziet er somber voor Peter uit. De kans is bovendien groot dat hij opnieuw geen examen kan doen. Weer een verloren schooljaar, dus.

In maart 2013, een uur voor de rechtszaak begint, belt de leerplichtconsulent met de zorgcoördinator van Peters school: is er nog een kans dat hij examen kan doen? Het antwoord luidt: die kans is heel klein. Alleen als hij morgenochtend zijn tentamen maatschappijleer maakt en daarvoor een 8 haalt, kan hij deelnemen aan het centraal eindexamen. De leerplichtconsulent vertelt dit aan de rechter, die houdt de zaak aan om Peter zijn allerlaatste kans te geven. Het lukt hem om het tentamen te maken en een 8 te halen, vervolgens maakt hij al zijn eindexamens en hij slaagt!

- **Mike**

In december 2012 meldt school dat de 17-jarige Mike te laat op school blijft komen. Strafmaatregelen van school hebben niet geholpen, een waarschuwingsbrief en een gesprek met de leerplichtconsulent hadden ook niet genoeg indruk gemaakt. De leerplichtconsulent besluit Mike door te verwijzen naar Halt. Mike twijfelt om hier zijn toestemming voor te geven: het lijkt hem best leuk om eens een kijkje te nemen in de rechtbank. Zijn vader weet hem ervan te overtuigen dat het slimmer is om op het voorstel in te gaan van de leerplichtconsulent om het verzuim af te doen met een leerstraf.

Mike houdt het nog even spannend voor zichzelf. Nog tijdens de Halt-afdoening, in februari, begint hij weer met te laat komen. Hij denkt zelf dat het met zijn motivatie te maken heeft en dat het bij zijn vervolgopleiding niet meer voor zal komen. Mike krijgt een verhoging van 6 uur van zijn leerstraf en de waarschuwing dat bij nieuw schoolverzuim alsnog proces-verbaal tegen hem wordt opgemaakt. Mike wil het er toch niet op aan laten komen, sluit zijn Haltstraf alsnog positief af, stopt (bijna helemaal) met te laat komen en slaagt voor zijn eindexamen.

- **Esmée**

In februari 2013 word een van de opleidingsadviseurs MBO gebeld door Bureau Jeugdzorg (BJZ): Esmée wil misschien toch starten met een opleiding en alsnog een diploma (startkwalificatie) halen. Esmée komt samen met haar moeder op gesprek. Ze is 19 jaar, heeft een moeizaam schoolverleden met geregeld contact met leerplichtconsulenten achter de rug en ook thuis is er van alles mis. Ze werkt bij de Lidl met een nul-uren contract, ze doet dat graag en is een gewaardeerde collega. Haar droom is werken met paarden; vol trots laat ze op haar telefoon foto's van haar eigen paard zien.

Ze realiseert zich echter goed dat er in die sector weinig werk is. Daarom besluit ze te onderzoeken of ze bij de Lidl een leerwerkplek kan krijgen en op het ID College detailhandel niveau 2 kan doen. Allemaal grote stappen waarbij ze steeds veel weerstand moet overwinnen. Haar werkgever wil haar de kans geven; op het ROC ligt het lastiger omdat ze op niveau 1 moet starten en dat wil ze beslist niet nog een keer.

En dan is er een collega bij de Lidl die haar vraagt: waarom ga je niet voor je droomwens? Dan haal je ook een diploma en je doet wat je goed kunt en heerlijk vindt om te doen. Zo komt ze net voor de vakantie weer bij de opleidingsadviseur; ze straalt als ze het vertelt. Dit wil ze! – ook als ze helemaal onderaan moet beginnen. Samen bekijken ze de mogelijkheden, met de opleidingsadviseur naast zich belt ze de scholen en ze zet door als ze door een medewerker van school, die de intake doet, niet al te netjes wordt toegesproken. Ze vullen inschrijfformulieren in en controleren of ze zijn aangekomen. Ze houdt contact met de scholen over intakedata en uiteindelijk wordt Esmée aangenomen in Dordrecht op de opleiding van haar keuze. Oké, ze start op niveau 1 maar over maximaal een jaar kan ze door naar de gespecialiseerde paardenopleiding. Esmée lijkt op haar plek.